Pécs

X. ÉSZAK-KERTVÁROS

Városrészi közösségi interjúk

Készült a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 azonosító számú, „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Megyeri-tegelő
Berki-rét
Berkes
Keszü-
Köztemető
Zsidó temető
Pecsi-víz
Megyer
Siklósi
Veress Endre
Nendtvich Andor
Attila
Nagy Lajos király útja
Somogyi Béla u.
Kanizsai Dorottya
Nagy Imre

X. ÉSZAK-KERTVÁROS

Városrészi közösségi interjúk

Impresszum

2. javított kiadás

ISBN 978-615-6035-11-0 (online)
ISBN 978-615-6035-10-3 (nyomtatott)

Felelős kiadó: Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
dr. Páva Zsolt polgármester

Szerkesztette:
Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület

A kiadvány a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001
– „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" projekt keretében készült.

Minden jog fenntartva!
Pécs, 2019.

Tartalom

Köszöntők 4
Bevezető 6
Szakmai interjúk 7
Dr. Beck Zoltán 7
Fodor Ibolya 11
Kissné Heinrich Szilvia 15
Móritzné Várkonyi Zsuzsanna 18
Pavlekovics Ferenc 22
P. Kovács Tiborné Éva 26
Sétáló Ferenc 30
Staub Richárd 38
Összefoglaló 41
Kirajzolódott pozitív fókuszpontok az Észak-kertvárosi városrészben 42
Problémák, változásokra irányuló válaszok Észak-kertvárosi városrészben 42
Személyes szerepvállalás lehetőségei 42
A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei 44

Tisztelt Pécsi Polgárok!

Városunk 2018-ban indította útjára „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projektet, melynek célja a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás, a helyi lakosság identitásának erősítése és a társadalmi kohézió elősegítése. E program keretében 2019 őszétől három esztendőn át helybeli együttműködéseken alapuló közösségi kezdeményezések, események valósulnak meg.

A másfél éven át tartó előkészítő munkában a kapcsolatépítés került előtérbe, melynek során a közösségi és kulturális élet meghatározó szereplőit, helyi polgárait, véleményformálóit kérdeztük a helyi közérzetről, az egyén és a közösség kapcsolatáról, a városi identitás személyes vonatkozásairól, a közösségi fejlesztési elképzelésekről és a cselekvési kapacitásokról. Pécsett több, mint 400 fő segítette ezt a tervezőfolyamatot. Kulturális és oktatási intézményeink dolgozóinak és a város civil aktivistáinak támogatására számítva igyekeztünk megismerni és feltárni azokat a lehetőségeket, melyek a hétköznapokban is erősíthetik Pécs közösségi értékeinek meghatározását, és a városrészekre irányulóan a szűkebb környezetünk fejlődését is.

A projekt keretében 13 városrész civil életét, annak múltját és jelenét feltáró dokumentum is készült azzal a céllal, hogy rohanó világunkban bemutassa közösségeink tevékenységét és azok színtereit, láttatva a magunk, mint a közösségekben élők számára is azt a színes világot, ami az aszfalt, beton és kő alkotta építmények mellett körülvesz mindannyiunkat. E kötetek mellett az interjúválaszok összesítése során kirajzolódó cselekvési elképzelések sok esetben túlmutatnak a városrészek határain, de ez számunkra természetes. Pécs sokszínűsége és gazdag kulturális hagyatéka, a városrészeink kialakulásának és fejlődésének eltérő időbeliségéből eredően határozza meg az itt élők mindennapjait. Nem tekinthetünk a városunkat alkotó egyes területekre önálló vagy másoktól független egységekként, ugyanakkor fontos, hogy az adott lakókörnyezetben is teret nyerjen az aktív közösségi élet és az ott élők cselekvő szerepvállalása.

E kiadványsorozatban a városrészben készített interjúk közül válogattunk, valamint Pécs városát alkotó 13 városrész közösségi felméréseinek összegzéseit tesszük közkinccsé. Az eredmények a helyi lakosok érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési javaslatok feltérképezéséhez adtak támpontokat, melyekre a projekt keretében megvalósuló programok is épülnek.

Bízunk benne, hogy e városrészi közösségi események aktív résztvevőjeként mind többeket köszönthetünk, személyesen is hozzájárulva a szűkebb lakossági együttműködések erősödéséhez!

Páva Zsolt, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere

Tisztelt Pécsi Polgár! Kedves Olvasó!

Olyan kiadványt vehet kezébe az érdeklődő, amely kivételes figyelemre tarthat igényt. Olyan dokumentum gyűjteményt lapozhat, olvashat, amely személyes interjúkat tartalmaz: pécsi emberek mondják el a városról, szűkebb lakókörnyezetükről véleményüket, tapasztalatukat a közösségi életről, beszélnek hagyományokról, kulturális értékekről. Megtudhatjuk, hogy ma a Pécsett élő, a városért tenni akaró polgárok hogyan tevékenykednek a városrészben, ahol élnek, és miért tartják fontosnak a közösség erősítését; hogyan segítik egymást és a környezetük jobbá tételét.

Ez a szociológiai „pillanatfelvétel" – amely tizenhárom interjúkötetből tevődik össze –, több szempontból érdekes, és nemcsak az érintett személyek és közösségek számára. A város társadalmi röntgenképét vetíti elénk: megmutatja azokat a gazdasági-politikai és társadalmi változásokat, folyamatokat, amelyek az elmúlt évtizedben a város életében végbementek, elkezdődtek. Világosan érzékelteti azokat a képződményeket, szociális erővonalakat, amelyek ma meghatározzák, befolyásolják a város lakóinak életét, és amelynek legjellemzőbb vonása a helyi, kisközösségek megerősödése, a „pécsiség" megélése, város életének formálása.

Miért és kinek fontos ez a kiadvány?

A városfejlesztés tudatos tervezést kíván. Ismerni kell ehhez a jelen állapotokat, gazdasági és humán erőforrásokat, a társadalmi rétegek helyzetét, kívánalmait, és az elérni kívánt célt: milyen legyen Pécs élete az elkövetkezendő évtizedekben? Hogyan őrizhetjük meg évezredes szellemi-kulturális értékeinket a modern, 21. századi körülmények között? Milyen módszerrel, milyen stratégiával valósíthatjuk meg közösségi értékeink „társadalmasítását"?

Ezekre a kérdésekre segít választ találni a kötetben olvasható nyolc interjú. Városvezetőként nagyon fontosnak tartom a pécsi polgárok véleményét, szándékait, kezdeményezéseit. Meggyőződésem, hogy nélkülük nem lehet sikeres Pécs, együtt kell a város jövőjét felvázolni, kiérlelni és aztán közösen megvalósítani, felépíteni. Ebben a helyi kisközösségek lehetnek a legfőbb partnereink, a legfőbb segítőink, a legjobb inspirálóink, hiszen a város eleven szervezetének a vérkeringését, szívverését jelentik.

Ezt felismerve, támogattuk „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" elnevezésű programot, amelynek előkészítő fázisát lezárja, összegzi az interjúkötet.

Köszönet mindenkinek, aki részt vett a munkában. Köszönet illeti azokat a szervezeteket, egyesületeket, helyi kisközösségeket, amelyek eddig is hozzájárultak „pécsiségünk" erősítéséhez, gazdagításához. Hiszek a további együttműködés sikerében, és a jövőben is számítunk hasznos közösségi tevékenységükre.

Őri László, Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Bevezető

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a Pécsi Helyi Akciócsoporttal (HACS) együttműködésben *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt keretében egy közösségi alapú helyi programalkotási folyamat megvalósítását vállalta a lakosok és szervezeteik részére. A három éven át zajló, alulról jövő civil kezdeményezéseknek, kisléptékű, városrészi összefogáson alapuló eseményeknek és nagyobb ívű közösségi folyamatok létrejöttének teret és anyagi támogatást biztosító projekt előkészítésében a mintegy 400 lakossal készült irányított interjú Pécs egészét lefedő 13 városrészben került rögzítésre.

Az elemzési eredmények 13 önálló kötetben jelennek meg, kiegészülve több, a városrészi vagy szervezeti tevékenységeket is megvilágító interjúval is.

A helyi civil közösségek programalkotó munkáját segítve a helyi egyesületek, alapítványok, önszerveződő közösségek aktivistái és a város kulturális-szellemi életét meghatározó döntéshozók, intézményvezetők nyilatkoztak arról, hogy miként látják Pécs, és azon belül a városrészek, vagy az ott működő szervezetek jelenét, és miképpen fogalmazzák meg a szükséges változások lényegi kérdéseit munkájukban vagy a közösség mindennapjaiban.

A város közösségi és kulturális életéről gyűjtött információk a társadalmi egyeztetésen alapuló, 2019-2022 között három éven át zajló kisközösségi kezdeményezésekre építő közösségi programok megalapozását szolgálják. Az interjúkból kirajzolódó városrészi információk, adatok a helyi közösség munkájához adnak szélesebb körű szempontokat. Cél volt az aktuális társadalmi és gazdasági környezet detektálása és a mobilizálható közösségi erőforrások feltárása, továbbá azon problématerületek meghatározása, melyek megoldásában az alulról jövő beavatkozások nyomán a helyi lakosság is közreműködhet.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az együttműködését azoknak, akik a közösségi interjúk elkészítésében segítették munkánkat!

Dr. Beck Zoltán

Pécsi Tudományegyetem, Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécsi Tudományegyetem, Zenélő Egyetem
egyetemi adjunktus, szakmai igazgató

Devecseren született, mégis Pécs az otthona. Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Ami megfogalmazódik bennem ezzel kapcsolatban, az az, hogy jó dolog egy olyan nagyvárosban élni, ahol sokféle kreatív tevékenységgel foglalkozhatsz. Gondolok itt az intézményi hálóra, a szerveződő civil közösségekre, vagy egyéb nonformális emberi közösségekre. Másrészt elég kicsi ahhoz, hogy képes legyél átlátni és benne működni. Első közelítésben és naivan, szerintem Pécs ezek tekintetében a legjobb hely. Másrészt az egyetem vonzása szükségszerű, hisz itt diplomáztam, itt lettem vendégoktató, majd tanársegéd. A szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán szereztem 1994-95-ben magyar nyelv és irodalom, valamint tanító szakos diplomát, majd a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végeztem magyar nyelv és irodalom szakon 1998-ban. Részt vettem a romológia tanszék alapításában. Doktori fokozatomat 2010-ben irodalom- és kultúratudományokból szereztem. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem BTK Romológia és Nevelésszociológia Tanszékének egyetemi adjunktusa, valamint az általam alapított PTE ZEN (Zenélő Egyetem) szakmai igazgatója vagyok. Ilyen tekintetben az egyetem számomra tudományos és szervezeti szempontból is a kreativitás helye. Harmadrészről egy alkotónak fontos, hogy egy olyan térben dolgozzon, ahol elég inspiráció van, viszont ez a rengeteg inspiráció engedi mégis a fókuszáltságot. Az, hogy amit csinál az az alkotásról, és ne az alkotás kontextusáról szóljon. Ilyen tekintetben is nagyszerű város Pécs. Saját példámmal megvilágítva, ha alapítasz egy zenekart, elkezdhetsz úgy alkotni, hogy nem kerül rád azonnal a reflektorfény. Van idődd megérni, formálni azt, ami vagy, megérteni azt, amit csinálsz. Mindeközben ahhoz elég tered van, hogy bátorítást kapj, elég tered van, hogy meg tudd mutatni, elég tered van, hogy legyen egy esztétikai kontrollja, barátaid, ismerőseid révén. Öcsémmel Beck Lászlóval, Zazával 2000-ben alapítottuk a 30Y zenekart. Talán ez a hármasság az, ami pécsivé formál engem.

Pécsen belül Észak-Kertvárosban él, a családi házas környezetben. Miért választotta ezt a helyet, miért szeret itt élni?

Ha a személyes okokat nézem, akkor az az, hogy a kislányunk a Bimbó utcai óvodába járt, ami itt található. Itt nagyon kedves óvónők voltak és nagyon fontos az egy városban, valamint az életminőséget alapvetően meghatározza, hogy milyen emberek vesznek körül. Ezért kerestünk itt házat Epivel [Dr. Andl Helga, egyetemi adjunktus, Beck Zoltán felesége], hisz Észak-Kertváros egy falu a városban. Van egy fajta zártsága, másrészt egy labirintusszerűsége, amiben rendre eltévednek a taxisok

és azok, akik nem itt laknak. De egy biciklivel vagy egy kismotorral is 9 perc alatt a Széchenyi téren vagyok. Úgy élhetek a városban, hogy nem kell folyamatosan a városban lennem. Ez önmagában vonzó, egyedi dolog, hogy madárcsicsergésre ébredek, mégis a város közepében élek. Ahogy egy barátom megfogalmazta, a kertes házban az a jó, hogy van egy saját egünk, ahová felnézhetünk és ez egy nagyszerű érzés. Ilyen tekintetben Észak-Kertváros ideális, ráadásul nagyon jó szomszédaink vannak. Mindenkivel jóban vagyunk és van egyfajta emberi törődés, amit nehéz lenne lakótelepi körülmények között megvalósítani. Néztünk a Mecsekoldalban is házat, de szimplán földrajzi okokból vetettük el, miszerint télen, ha leesik a hó, akkor is be tudsz állni az udvarodra, ki tudsz menni az utcából. Ezek hétköznapi praktikus szempontok, amikor lakóhelyet választ az ember. Ezeknek a dolgoknak összessége határozta meg, hogy ideköltözzünk. Nagyon jó, hogy a Csorba Győző Könyvtárnak van kihelyezett könyvtárfiókja a Honvéd téren és oda le lehet menni újságot olvasni. Örvendetes, hogy vannak közösségi rendezvények a Pécsi Kulturális Központ Tolsztoj utcai Művelődési Házban, ahová az emberek el tudnak járni, főleg az idősekre gondolok. Ezek mind-mind lényeges és fontos helyek, ahol az emberek közötti hétköznapi kommunikáció magasabb szintre emelkedik attól, hogy csak összefutunk az utcán. Alig tudok negatívumot mondani. Sokat járunk olasz kisvárosokba, talán ezért, de nekem a kis üzletek hiányoznak a Templomtérről, mint a régi kertváros centrális helye, ez a tér meggyengült, pedig fontos lenne visszavezetni a közösség szempontjából.

Ahogy említette, az Ön életében fontos szerepet töltenek be a közösségek. Ön is több közösségnek a tagja. Meséljen ezekről a közösségekről!

Az egyetem a legformálisabb tér az életemben. Azáltal, hogy létrehozzuk, megteremtjük a dolgokat, ez a formális élmény személyessé tud változni. Amikor vendégtanárként idekerültem dolgozgattunk egy romológiai szemináriumon, amit Forray R. Katalin professzorasszony indított el. Mi, fiatal kutatók, elkezdtünk közösen dolgozni, gondolkodni, aminek az eredményeként létrejött a romológia tanszék. Addig ez nem létezett a világban, szóval a formálisan működő egyetemen belül létrehoztunk egy személyes alapokon nyugvó szervezetet. Ez nagyon fontos a közösségteremtés szempontjából, hisz nemcsak alkalmazottja vagy, hanem teremtője is a saját és mások munkahelyének. A Zenélő Egyetemnél még fokozottabban éltem ezt meg, amikor megtapasztaltam, hogy a populáris zenei kultúra nincs jelen az egyetemi akadémiai térben, holott a hétköznapjaink szerves része, olyan társadalmi fenomén, amit nem lehet megkerülni. Vannak példák Amerikában vagy Angliában, de a közép-kelet európai régióban nincs ilyen jellegű oktatás. Pedig vannak kiváló történészek, zenekutatók, szociológusok, akik a popzenével foglalkoznak, a magyar rock történetétől az elektronikus zenéig. Népszerű interjú kötetek jelentek meg Cseh Tamásról, Lovasi Andrásról, Menyhárt Jenőről, Farkas Zoliról, és sorolhatnám, sőt rockgasztró könyvek látnak napvilágot. Szóval a populáris zene kikerülhetetlen, és emiatt gondoltam, hogy a ZEN-t szükségszerűen létre kell hozni. És a PTE volt elég rugalmas ahhoz, hogy elfogadja, hogy egy ilyen nagy múltú egyetem oktatásában helye van a populáris zenei kultúráról szóló párbeszédnek. Immáron ez a hetedik tanévünk, tizennegyedik szemeszterünk, ha jól számolom. Teltházas óráink vannak azóta is, fél évente több, mint kétszáz hallgatóval. Nagyszerű

dolog, hogy létrehozhattuk ezt a tényleges közösséget, ami egyre csak bővül. Az egyetem, mint intézményrendszer is észrevette ezt a közösségalapítást és a ZEN megkapta 2016-ban az Egyetemi Kultúráért díjat: a valódi élmény az, hogy a díjat a hallgatóink kapták, a bennük megmutatkozó kreativitás, alkotókedv.

A harmadik, létezésemet és identitásomat formáló erő a 30Y zenekar. Ez az alkotói azonosságom legfőbb, leghangsúlyosabb eleme. Számomra a „zenekarcsinálás" a közösségből indul, arról szól, hogy van egy alkotói közösség, néhány ember, akik arra szerveződtek, hogy az alkotó folyamatban és a produktumban valahogy egymásból is megértsenek valamit. Éppen ezért a dal lehetőségét akarom megírni, és nem magát a dalt. Végül négyen alakítjuk ki azt, amit együtt ismerünk fel 30Y dalnak. Ebben a tekintetben biztosan közösségnek nevezhető a zenekar, és a 30Y köré az elmúlt időkben nagyobb közösségek szerveződtek. A dalaink így teremtenek értelmező helyzeteket, és talán ezért tartozunk felelősséggel mi is ezekért a közösségekért.

Rendszeres vendégelőadója az Universität Wien-nek. Rendszeresen publikál hazai és külföldi folyóiratokban, felületeken, konferenciák előadója. Szerkesztőbizottsági tagja a Romológia folyóiratnak, kisesszéket ír, novellái jelennek meg a Jelenkor-ban. Sárközy Zoltánnal közösen írja A kis herceg című táncmese zenéjét a Pécsi Balett számára, zenekarával stúdiót és kiadót (ZAJZAJZAJ) alapított, amely kreatív alkotói közösségeket, előadókat és zenekarokat segít a klasszikus és populáris zenei színtereken való megjelenésben. Miért maradt Pécsett?

Hadd világítsam meg ezt egy metaforával. Dórával [Uhrik Teodóra, Kossuth-díjas táncművész] beszélgettünk egy dalunkhoz készülő kisfilmről. A képben a szinte üres térben van egy szék. Az a szék, mondta ő, nem más, mint az ember helye, az ember helye a világban. Jó azt mondani, hogy ez az én helyem. Jó dolog, hogy adva van a választás szabadsága az életemben, és számomra Pécs lett az otthon ideális helye. Bár én is „gyüttment" vagyok, egy beköltöző, így nem vagyok tüke, aki közelről látná Pécset. A naptáram alapján százhúsz-százötven napot nem is Pécsett töltök. Itt élek, mégis nagyon sokat vagyok távol, így a szürke hétköznapok nem játszanak szerepet a Pécs élményben. Számtalan olyan embert találtam a városban, akikkel mély, emberi viszonyt tudtam kialakítani. Akik vagy akiknek az alkotásai inspiráltak. Másrészt az egyetem közelsége: Pécs, mint egyetemváros nemcsak egy szlogen, fémtábla a várostábla alatt. Rengeteg fiatallal találkozom nap mint nap, együtt élünk, együtt tanulunk. Ezek a fiatalok ezt a várost a saját terüknek élik meg, függetlenül attól, hogy lehet, csak ideiglenesen lakják. Nem letarolni, lelakni akarják, hanem részei kívánnak lenni, még ha csak egy kis időre is. Ez az, amit én a város erejének tartok. Nem hiszem, hogy ez intézményi vagy politikai kérdés lenne. Ezt jól értelmezni már részben a városvezetés feladata. De ebben a városban mindig akad bátor, alkotó ember, aki olyankor is csinál valamit, amikor nem kellene csinálnia, így jönnek létre a terek és a terekben emberek találkoznak, olyanok, akiknek a fejében állandóan vannak ötletek. Nagyszerű dolog úgy nem-pécsi pécsiként járni a világban, hogy a Pécsi Műhely kiállítását nyithatom meg a Ludwig Múzeumban. Vagy találkozom Marsalkó Péterrel, és vele a Fókusz Csoport

eleven munkásságával. Tavaly, amikor a Cseh Tamás – Leonard Cohen filmen dolgoztunk, számos archív felvételt használtunk, olyanokat, amiket az itteni akciócsoportok, művészeti csoportok készítettek a ’70-es ’80-as években, 16 vagy 8 milliméteres filmekre. Van valamilyen öröksége a városnak, ami nem az intézményekből adódik, hanem az emberek egymás közötti kommunikációjából eredhet. Ebben a városban van egy egymás iránt érzett felelősség, erősebben talán, mint máshol. Ezt nem állíthatom teljes bátorsággal, hisz nem éltem más városban. Napi szinten megtapasztalható egy kölcsönös felelősségérzet és erre lehet építeni, ki lehet aknázni a benne rejlő lehetőségeket. Hinni akarok ebben, mert ez az, amitől egy város működhet. Csinálnunk kell, hogy a városban történjenek a dolgok: velünk, általunk. Olyan városban élünk, ahol rengeteg pozitív vibrálás van, aminek mozgatója megannyi tehetséges ember. Fontos lenne, hogy ez eszünkbe jusson néha, mert ezek a történések és értékek építenek közösséget, kínálnak időtávlatot. Nem tudom, hogy lehet-e intézményi szinten ezt csinálni egyáltalán. A leginkább lényeges egyfajta tényleges autonómia, amelyben az aktuális, bürokratikus struktúra feladata lehetőséget teremteni erre az autonómiára. Ekkor tudnak létrejönni és folyamatosan működni az alkotó kezdeményezések, civil szervezetek a város napi társadalmi gyakorlatában.

Fodor Ibolya

Kertvárosiak Az Élhető Kertvárosért Egyesület
elnök

Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Ez a hazám, generációk óta kötődőm Pécshez. Ha elutazunk majd beérünk Pécs határába és meglátom a Tv-tornyot, mindig elérzékenyülök, hisz haza értem! Azt gondolom, Pécs, Magyarország egyik legszebb városa. Nemcsak a legszebb, hanem a legrégibb, legnagyobb kulturális háttérrel rendelkezdő város. Nagyon büszke vagyok Pécsre, és nem is tudom elképzelni máshol az életem. Kertváros: nem véletlenül választottuk megalakulásunkkor azt a nevet, hogy Kertvárosiak Az Élhető Kertvárosért Egyesület. Szeretnénk élhetővé tenni a város ezen részét, Kertvárost, hisz Pécs 60 ezres lélekszámú lakóterülete! Valamikor a régi Kertváros leszűkült a családi házas területre, majd panelek kezdtek épülni. Először bányászok laktak itt, majd a húsipar indult fejlődésnek, később üzemek létesültek, akik a dolgozóiknak építettek lakásokat, így vegyes lakosság jött létre. A bányászat az egész országból idevonzotta az embereket, de azt gondolom, hogy ez a réteg, mindig egy összetartó közösségnek számított. Amikor még gyerek voltam, emlékszem, hogy esténként kiültek szüleink a házak elé és beszélgettek, nem úgy, mint ma, amikor jóformán sokan azt sem tudják, hogy kik a szomszédaik. Régen ennek még nagyon nagy hagyománya volt, a gyerekek játszottak, a szülők beszélgettek, kóstolókat hoztak le a napi ebédből, süteményből. Talán a szomszédünnep nevű rendezvényünk próbálja ezt a hagyományt újjá építeni. Amikor megszületett a harmadik gyermekem 46 évesen késői csodaként, és elkezdtünk lejárni a játszóterekre, akkor vettem észre, hogy itt igenis újra kell építeni a közösségeket. A helyi játszóterek állapota is leromlott, ezért is kerestük meg a helyi képviselőt, hogy segítsen helyrehozni. Ennek keretében összefogott egy közösség. Úgy gondoltuk, hogy máshol is szükség lenne erre.

Azt látjuk, hogy mára sok, kis csoport működik, de szükség van arra, hogy egy-egy nagyobb közösséget is alkossunk.

Mit jelent számára Észak-Kertvárosban élni? Mi a jó az itteni életben?

Kertvárosban jó élni, infrastrukturálisan felszerelt, vannak bevásárlóközpontok, boltok és a közlekedés is nagyon jó. A kulturális életen lehetne javítani, ki lehetne bővíteni, mivel egyelőre csak a PKK Apáczai Művelődési Házban van színházi kezdeményezés. Mozi működik a Pécs Plázában, a többi kulturális, sport programot a helyi egyesületek valósítják meg. Azt gondolom, nehéz az embereket kimozdítani az otthonaikból. Sok programot megszervezünk, hogy kicsaljuk a panelból az embere-

ket, mégis még több olyan program kellene, ami erre irányulna, ezt feladatunknak is tekintjük. Sok fórumot szervezünk, kapcsolatot tartunk a parkba, KÉK Házba látogató lakókkal. Felmérjük, mit szeretnének, mi érdekelné őket a legjobban.

Vannak esetleg árnyoldalai az itteni életnek?

A panelos környezet. Mivel amíg egy családi házas környéken az emberek beszélgetnek, összejárnak, addig a panelos környéken az emberek bezárkóznak, hisz a barátságok is szinte csak online köttetnek. Sokkal több közösségi tér kellene. A Kertvárosiak Az Élhető Kertvárosért és a Mosolymanó Egyesületen kívül alig tudok olyan közösséget felsorolni, ebben a városrészben, ahol az emberek beszélgetni, találkozni tudnak egymással. Ez a panelos lakókörnyezet átka.

Mikor és milyen módon kezdtek bekapcsolódni a közösségi tevékenységekbe?

2009-ben alakult a Kertvárosiak Az Élhető Kertvárosért Egyesület, majd elkezdtük az Erika utcai játszóteret felújítani, és amikor sikerült közösen, csapatban felújítani, valamint rendbe rakni, akkor ott sikeresen elindult egy közösségkovácsoló folyamat. Megkerestek minket mások is, hogy hogyan is lehetne ezeket a játszótér felújításokat megvalósítani, segítettünk, aminek nyomán több közösség alakult ki. Ezt követően kaptunk a város részéről egy megkeresést, hogy itt van a Melinda park, ami nagyon rossz állapotban van, alakítsunk ki ott közösségi házat. Örömmel vállaltuk. Akkor még a KÉK Ház, egy olyan épület volt, ahol régebben öltöző, és fürdő volt kialakítva a parkgondozóknak, majd ez teljesen meg is szűnt és a ház félig az enyészeté lett. Saját kezünkkel alakítottuk át közösségi házzá, ahol közös érdeklődésű csoportok találtak maguknak teret: a babaklubosok, a beszélő babakezek, a kamaszok, és szüleik, a középkorúak a 30+ salsa táncórán, a mozgáskorlátozottak egyesülete, szenior örömtáncosokig, sőt saját focicsapatunk is alakult. Egy KEOP-os pályázatunk során sikerült a házat teljesen felújítanunk, a mai követelményeknek minden szinten megfelelővé, kulturálttá.

2009 óta ez a miénk, így kapcsolódunk a közösség életébe. Ha valaki azt mondja, hogy KÉK Ház, akkor itt Kertvárosban mindenki tudja, hogy hol van és milyen programok találhatóak ott. Évente több nagyrendezvényünk van, ahol ezek a kis közösségek is együtt ünnepelnek velünk, és a Kertváros lakóival.

Milyen közösségi programok valósultak meg itt a lakóhelyén?

A Kertváros Naptól kezdve, amelyet 5 éve rendeznek meg, illetve az augusztus 20-i családi napon át a Melinda Fesztiválig. Az elmúlt 8 évben egyre több programot látok: sportnap, szomszédünnep, kismotoros találkozó, Honvéd Téri napok, Kertvárosi Tüke piac, a KÉK Ház kezdeményezései és sorolhatnék még pár mára hagyománnyá vált nagyobb programot, amit a PKK Apáczai Művelődési Ház, és mi szervezünk.

Volt-e szerepe a sportnak a közösségépítésben itt Észak-Kertvárosban?

A Kertvárosiak Az Élhető Kertvárosért Egyesületnek saját focicsapata van, a KÉK ifjúsági focicsapat. Úgy gondolom, hogy nálunk közösségek alakultak. Vannak, akik streetballoznak, vannak akik fociznak, pingpong csapatunk van, sőt a jövőben, itt Kertvárosban külön focibajnokságot is szeretnénk tartani. De a házban karate, hipp-hopp, salsa, zumba, örömtánc, jóga, gerinctorna található, mind mind egy kis közösség.

Mi volt az a tényező, ami miatt a közösség létrejött?

Úgy gondolom, hogy a közösségek úgy kezdtek el itt szerveződni, hogy azonos érdeklődési körük volt, mint pl. a filmklubosok, vagy a kamasz-anyu program. Itt a ház előtt van egy terület, ahova le lehet ülni, lehet beszélgetni, játszóterünkön a kicsik foglalatoskodnak, spotpályáinkon fiatal, idős találja meg a mozgás lehetőségét. Több alkalommal is történt olyan, hogy felmerült egy probléma, melynek kapcsán egy szakember válaszolta meg a kérdéseket és ebből alakultak ki a klubok, a sport és a mozgás iránt érdeklődőkből is közösségek kovácsolódtak. Volt, hogy pszichológust, egy-egy pedagógust hívtunk meg és ők válaszoltak a kérdéseinkre. Így jött létre a Kamaszanyu klub. Észrevettük, hogy más szülők, és gyerekeik is ugyanazokkal a problémákkal küzdenek, s így tudtunk együtt segítséget nyújtani számukra.

Több alkalommal előfordult az is, hogy sokan itt fociztak, majd úgy gondolták, hogy milyen jó lenne csapatba verődve játszani és kialakult a focicsapat. Összejöttek a csapatok, bajnokságokat rendeztünk különböző programok keretében. Egyesületünk pályázott, így lett a focicsapatnak meze. Így ismét egy közösség alakult ki.

A közös probléma, közös érdeklődési kör és a közös mozgási forma az, ami összehozza a közösségeket.

Ha bármilyen lehetőséget kapna, akkor min változtatna, és hogy tenné meg itt Pécsen?

Több programot vinnék a város külső kerületeibe. A családok nehezen tudják megfizetni Belvárosba a közlekedést, plusz a belépőjegyeket. Jobban finanszíroznám a külső kerületekben elhelyezkedő civilek által fenntartott közösségi házakat, azok kulturális programjait, hogy a rászoruló családok is tudjanak családostól kikapcsolódni. Ezekben a házakban közösségek jöttek létre. A helyi lakosok által indukált programok vannak, ezek jobb támogatásával még több embert lehetne bevonzani. A közösségi házak támogatási összegét nem annak alapján kell meghatározni, hogy hány házat üzemeltet az adott szervezet, hanem a városvezetés kérje és ellenőrizze a nyitvatartást, a programnaptárt, és az alapján határozza meg a támogatás összegét. Így biztos oda jut a támogatás, ahol több

embert mozgatnak meg. Mindenképp létre kellene hozni egy civil/városvezetés kerekasztalt, ahol minden városrész civil képviselői a város képviselőivel, akár negyedévente egyeztetve, jobbá, szebbé élhetőbbé tudná tenni a várost. Nincs fórum, ahol az ernyőszervezetek, vezető civil szervezetek és a város képviselői gondolatokat, problémákat tudnának megbeszélni.

Mivel tudnak hozzájárulni a változásokhoz?

Mi azzal tudunk talán legjobban hozzájárulni a változásokhoz, hogy annak a sok embernek, akik a KÉK Házba járnak foglalkozásokra, klubokba, segítünk, hogy közösségé formálódjanak. Szívesen segítünk a civil város kerekasztal megszervezésében. Rengeteg emberrel beszélgetünk mit hogyan szeretne, mi tetszik, mi nem, és presszionáljuk őket arra, hogy cselekvő tagjai legyenek Pécsnek. Szervezettemmel, a KÉK Egyesülettel sport és kulturális programokkal próbáljuk a paneles környezetben élőket sportolásra, egymással való kommunikációra, szabadidejük közös eltöltésére invitálni.

Csodálatos hely a Melinda park. Kertváros zöld szíve, hisz nincs még talán egy olyan hely, ahol a panelek között ekkora 3 hektáros zöld fás terület van, ahova le lehet jönni sétálni, futni, kutyát sétáltatni, beszélgetni, pingpongozni. Nagy eredménynek tartom, hogy itt sikerült kicsalnunk az embereket. Erre lenne a legnagyobb szükség.

Kissné Heinrich Szilvia

Csorba Győző Könyvtár Kertvárosi Fiókkönyvtár
könyvtáros

Milyen az élet itt, Kertváros ezen részében? Milyen közösségi rendezvények valósulnak meg a környéken?

Nem csak a munkahelyem van itt Kertvárosban, hanem itt is élek a panelházas részen. Amikor a gyermekeim még kisebbek voltak, gyakrabban jártunk közösségi rendezvényekre, közösségi terekre. Nagyon kedveltük például a Melinda parkot.

Sok rendezvény van manapság is itt, szerintem a számuk több mint korábban. Aktív szervezőmunka folyik a Pécsi Kulturális Központ Tolsztoj utcai Közösségi Házában, az Apáczai Közösségi Házban, a KÉK Házban, s mi, a Csorba Győző Könyvtár Kertvárosi Fiókkönyvtára is számos programmal várjuk az érdeklődőket. Kulturális eseményekből nincs hiány.

Ami engem illet, korábban jártam állandó programokra, mostanában inkább kiállításokat, előadásokat látogatok a közösségi házakban.

Mióta dolgozik az intézményben?

2012 óta dolgozom a könyvtárban. Eredetileg szociálpolitikusként, majd mentálhigiénés szakemberként végeztem és csak később tanultam ki a könyvtáros szakmát Budapesten. Korábban egy közalapítványnál dolgoztam szociális munkásként, de mindig is vonzott a könyvtár világa. Ez egy tökéletes helyszín a segítő tevékenységhez is.

Mit lehet tudni a Kertvárosi Fiókkönyvtár működéséről? Milyen programokat szerveznek az idelátogatóknak?

Ebben a könyvtárban van felnőtt és gyermekrészleg is. Hagyományosan ez nyugdíjas környék, ugyanakkor az utóbbi években nagyon sok fiatal költözött be a lakóparkba és a családi házas övezetbe. Ennek következtében megnőtt a kisgyermekes családok száma a városrészben, s ezzel együtt a nekik szóló rendezvényekre való igény is megsokszorozódott. Amikor programot szervezek a könyvtárba, már rájuk is gondolok. Az intézmény látogatottságára jellemző, hogy a betérők általában hosszabb időt töltenek el nálunk. Ezért is tartjuk nagyon fontosnak a kényelmes környezet, a zavartalan olvasás lehetőségének biztosítását. Sokan az olvasósarokba ülnek le folyóiratokat böngészni.

E helyiségek úgy vannak kialakítva, hogy itt barátságos környezetet találhatnak a művelődni vágyók és a kisgyerekesek is.

A könyvtárban számos foglalkozást valósítunk meg. Vannak állandó összejöveteleink pl. kéthetente olvasóklub is működik. Ezek mellett kihagyhatatlan az aktuális ünnepekhez kapcsolódó alkotó- és ismeretterjesztő foglalkozások szervezése. A kisebbeknek diavetítést és papírszínházi előadásokat tartunk. A papírszínház interaktív meseelőadás, melynek során mozgatható lapok segítségével meséljük el a történetet, segédeszközökkel, hangeffektusokkal és a gyerekek bevonásával tesszük élvezetesebbé a játékot. A nagyobb gyerekeknek nyomozós, játékos feladványokban bővelkedő kalandtúrát és társasjáték napot szoktunk szervezni. Ezek mellett volt már nálunk több író-olvasó találkozó is az Országos Könyvtári Napokon, s megvalósultak tematikus előadások is különböző témákban. 2018-ban 50 éves volt a könyvtár. A jubileumot rendezvénnyel ünnepeltük, melynek során játszóházat, múltidéző kerekasztal-beszélgetést és zenés-énekes programot szerveztünk. Tervezek egy olyan rendezvényt is, ahol a könyvtár tehetséges olvasói tartanának irodalmi és zenei előadásokat.

A könyvtári foglalkozásokon kívül vannak nagyobb rendezvények is a városrészben, ahova mi is be szoktunk kapcsolódni. Ilyenek például a Nyitott Kapuk vagy a Honvéd Téri Napok.

Mesélne ezekről a rendezvényeiről kicsit részletesebben?

A KertÉSZ Közösség által szervezett Nyitott Kapuk Közösségi Nap lebonyolításában a kezdetektől jelen vagyunk. Az elmúlt évben már a 10. összejövetelt tartottuk. A gyermekprogramok mellett hagyományosan a könyvtár ad otthont a versíró versenynek és felolvasóestnek is, amely egyre több embert mozgat meg és mindig nagyon jó hangulatban zajlik.

A Honvéd Téri Napokon már évek óta részt vesz a könyvtárunk is. Először csak nyitva voltunk a rendezvény alatt, később már saját programokat is szerveztünk. Ilyenkor kitelepülünk a szabadtérre is, s ott Retro Könyvvásár és újabban helytörténeti stand fogadja az érdeklődőket. Mindig készülünk gyerekprogrammal is, ugyanis úgy látjuk, hogy azok iránt nagy az érdeklődés.

Miként próbálják megszólítani az embereket?

Egyrészt közvetlenül az olvasóinknak osztunk szórólapokat, valamint a könyvtár internetes oldalán is megjelentetjük a rendezvényeket. Jó kapcsolatban vagyunk a Tolsztoj utcai Közösségi Ház civil szervezeteivel, így ott is megjelennek a plakátjaink. Ez kölcsönös közöttünk, hiszen mi is viszonozzuk a kapott gesztust.

Van bármi, amiben szívesen látna változást a városrészben?

A KÉK Egyesület szervezésében sok program valósul meg a Melinda parkban. Ezekre sokan járnak, s ezek által úgy gondolom, hogy én is egyre jobban rálátok erre a városrészre. Szomorúan szemlélem, hogy a környéken megjelentek különböző „bandák", amelyek olyan főként felsős és középiskolás korú fiatalokból állnak, akik nem találják a helyüket és csak lézengenek a területen. Próbálják őket is bevonni a különböző programokba, viszont ez roppant nehéz dolog.

Mennyire nyitottak az itt lakók és mennyire aktivizálhatók?

A nyugdíjasok általában nagyon aktívak, bár egy részük nem igazán mozdul ki egyedül, pedig sok lehetőség van számunkra (például tematikus klubok, örömtánc). Az aktív dolgozók nem igazán érnek rá. A fő bázis ezen a környéken a nyugdíjas korosztály, illetve a gyerekek, fiatalok. Az a tapasztalatom, hogy a családi programok is vonzzák az itt lakókat.

Örömmel tölt el, hogy sokan élnek az adott lehetőségekkel és szívesen kimozdulnak otthonról.

Móritzné Várkonyi Zsuzsanna

KertÉsz Klub
egyesületi tag

Meg tudná fogalmazni, hogy mit jelent az Ön számára pécsinek lenni?

Pécsett születtem, s itt születtek a szüleim, a nagyszüleim is. Tüke pécsi vagyok. El sem tudom képzelni az életemet máshol. Nagyon sok minden megváltozott gyerekkorom óta a városban. Vannak olyan területek, amelyektől fájó szívvel váltam meg, de nagyon sok olyan része is van a városnak, aminek a fejlődésére ámulattal tekintek. Öröm ezt látni.

Röviden megfogalmazva számomra büszkeséget jelent pécsinek lenni. Tagja vagyok egy fotós csoportnak a közösségi hálón. A csoport tagságát az ország minden városából verbuválódott társaság alkotja. Nekik nagy-nagy kedvencük Pécs. Én pedig nagyon büszke vagyok, amikor pécsi fotókat dicsérnek az oldalon.

Mit tart fontosnak, megőrzendőnek a városrészben, mit tart jónak az itteni életben?

7 éve élek Észak-Kertvárosban, így csak erről az időszakról tudok beszélni. Szeretem a kertvárosi közeget, a családi házak, kis utcák által teremtett barátságos, vidéki hangulatot. Sétálva mindig mást lát itt az ember: más kutya ugat rá, más virágokat ültetnek. Jó az élet a Régi Kertvárosban.

Mit tart rossznak a városrészben?

A városrész egyik legnagyobb, általam látott problémája a közösségi élet elöregedése. Azt tapasztalom, hogy itt csak az idősek tömörülnek csoportba, ők azok, akiknek e városrészben leginkább igényük van a közösséghez való tartozásra.

A társasági élet hiányosságaitól eltekintve a városrész tömegközlekedése az, amivel nem vagyok elégedett. Az utcában, ahol élek, egyetlen buszjárat van, ami be tud vinni minket a Belvárosba. A busz menetrendje nem a legpraktikusabb az itt élők számára. Odafelé még csak-csak kinézi az ember, hogy mikor megy, de visszafelé annál nehezebb elcsípni. Ritkán jár. Azt hiszem, sokunk örömére szolgálna, ha ezt jobban átgondolhatnák a menetrendek kidolgozói. Egy másik dolog, amire szomorúan tekintek, az a házunk mögött húzódó kis utca. A rajta végigvonuló forgalom nem csekély, ugyanakkor az út maga roppant megkopott, a burkolata sok helyütt sérült. Eső idején arra járva nehéz megúszni száraz lábbal.

Mikor és milyen módon kapcsolódott be a városrész közösségi életébe?

2012-ben mentem nyugdíjba, s ezzel egy időben költöztem ide, Észak-Kertvárosba. Miután ettől kezdve a szabadidőm is megszaporodott, körülnéztem, hogy milyen közösség működik a városrészben, mi érdekelhet, mi az, amibe érdemes lehet bekapcsolódni. Ekkor találtam rá a KertÉsz csapatra. Beleszerettem a kis közösségbe, s látogatni kezdtem az általuk szervezett rendezvényeket, összejöveteleket. Ettől kezdve veszek részt Észak-Kertváros közösségi életében.

Mely rendezvények tettek Önre nagy benyomást, melyekre emlékszik szívesen?

A városrész számomra meghatározó eseményei a KertÉsz közösség által szerveződtek és szerveződnek ma is. Bár a csoport neve megtévesztő, tagjainak nem sok köze van a kertészkedéshez. A mag a 2008-as Mienk a város megnevezésű városi vetélkedő alkalmával verbuválódott, melyen harmadik helyezést sikerült elérniük. Nyereményként jelentős összeget kaptak, amit a Tolsztoj utcai közösségi ház felújítására fordítottak. Azóta itt tevékenykednek, itt tevékenykedünk. Az évek során számos érdekes rendezvényre került sor a KertÉszek szervezésében.
Minden évben megrendezzük például a Nyitott kapuk elnevezésű 2-3 napos rendezvényünket. Ekkor kiállításokat látogathatnak az érdeklődők, előadásokat szervezünk, törekszünk a környékbeli hagyományőrző, illetve egészséges életmódot folytatni

próbáló társaságok bevonására, meglátogatjuk egymást. Időről időre szervezünk kirándulásokat, közös színházlátogatásokat, s már hagyományosan minden évben megrendezzük a farsangi bálunkat, amikor elégetjük a kisze bábot a tél elűzése céljából. Erre az alkalomra mindannyian beöltözünk mindenféle jópofa dolgoknak, s örülünk egymásnak, örülünk, hogy még együtt vagyunk. Ezeket a rendezvényeket általában remek hangulat jellemzi, a megjelentek felhőtlenül tréfálkoznak, jól érzik magukat.

Ami a városi nagy rendezvényeket illeti, szeretem a Pécsi Napokat. Örömöm lelem benne, amikor jó zenekarok jönnek és a nyárestéken bulik vannak. Ez az egyik kedvenc rendezvényem. A másik a Fényfesztivál. Évek óta teljesen oda vagyok érte így fotós szemmel, de átlagemberként is elbűvölnek az ötletes fényjelenségek, amiket ekkor elővarázsolnak.

A KertÉsz közösség által megszervezett rendezvények mennyire tudnak új embereket bevonzani a közösségbe?

Az új tagok toborzása sajnos egy olyan probléma, mellyel már hosszú ideje küzdünk. Néha érkezik egy-egy támogató fiatal, aki egy idősebb hozzátartozójával eljön valamely rendezvényre, azonban ez nem túl gyakran fordul elő. Próbálkozunk. Törekszünk nyitni a külvilág felé, a megszervezett rendezvényeken időst, s fiatalt egyaránt szívesen látunk.

Melyik korcsoportot tudták, tudják a legkönnyebben megszólítani? Kikre koncentrálnak?

Mindegyik korosztályt igyekszünk megcélozni. Vannak fiatal tagok is, csak ők lényegesen ritkábban tudnak jönni, mint az idősebb korosztály. Ez különösen igaz a kisgyerekes szülőkre, ám annál nagyobb az öröm, mikor ezt sikerül kivitelezni.

Mikor bekapcsolódtam a csoportba, nem az volt a benyomásom, hogy egy nyugdíjas klub tagja leszek, hanem tevékeny, értelmes embereket véltem felfedezni bennük.

A 90 éves Karcsi bácsi remek előadásokat rittyent. Képes megtanulni „internetül”, könyvtárakban kukacol és összeszedi az előadására valót, mi pedig tátott szájjal hallgatjuk, amint kiáll, elmondja és közben teljesen kivirul.

Ön miként tudna hozzájárulni a kívánt változáshoz?

Úgy gondolom, nagy szükség van azon munkálkodni, hogy a rendezvényekre minél több ember jöjjön el, minél többen ismerhessék meg a KertÉsz közösséget. Én ezt szeretném előmozdítani. Igyekszem a saját köreimből toborozni, minden lehetséges fórumon jó hírét viszem a csoportnak. Úgy vélem, e néhány ember hiánypótló szerepet tölt be Észak-Kertváros kulturális és közösségi életében, s bízom abban, hogy még hosszú ideig lesz lehetőség ennek a folytatására.

Pavlekovics Ferenc

Pécsi Egyházmegye
plébános

Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Egyfajta identitás, amely számomra a kulturális, szellemi, erkölcsi, természeti értékeket jelenti, illetve ezen értékek megbecsülését, óvását védését. És ezen kívül pedig az értékeknek közlését másokkal. Büszkeség tölt el, hogy nagyon sok értéket örököltünk, szeretném remélni, mint pécsi lakos, hogy én magam és a lakosság is hozzátettünk ehhez az értékhalmazhoz, s ezáltal Pécs városa, mint területi egység, és Pécs város lakossága gazdagodjon.

Említette, hogy itt él Észak-Kertvárosban. Mit jelent az Ön számára itt élni?

A Belvárosból jöttem ide Észak-Kertvárosba. Ez az úgynevezett régi Kertváros egyfajta nyugalom sziget. Csendes, nyugodt, békés terület, ahová én szívesen jövök haza. Itt élni azért is szeretek, mert az emberek még tudnak egymásra mosolyogni, ismerik egymást.
Itt megszűnik a tolongás, a hangoskodás, a türelmetlenkedés. Itt békességet, nyugodtságot érzek. Ez a nyugodtság nagyfokú elégedettséget, békességet jelent. Nem jellemző, hogy közbiztonsági szempontból a város ezen része veszélyeztetett volna, mint máshol. Sokszor látok boldog embereket Kertvárosban. Nem a kapkodó, dühöngő embereket, hanem olyanokat, akik érdeklődnek a másik iránt, és talán még sétálni is tudnak.

Miért jó itt élni?

Igénye van az embereknek, hogy megismerjék egymást. Több utcányi ember összeül, és megünneplik, hogy itt laknak. Jó érzés, hogy az emberek figyelnek egymásra és arra, hogy a környezetük, a környékük rendben legyen. Azok az emberek, akik itt élnek, s akikkel én találkozom, többségében elégedettséggel vannak telve. Bennük is kialakult egyfajta tudat, hogy maga a kertváros szó pozitív érték.

Vannak-e esetleg negatívumok is az itteni életben?

Itt Észak-Kertvárosban, azt mondhatom, hogy télen vannak problémák a közlekedéssel, többnyire mikor leesik az első hó akkor van némi fennakadás, hiszen hólapátolás többnyire a buszok irányá-

ban van. A két városrészt, a Kertvárost és a Belvárost jobban megközelíthetővé tenném egymás számára. A városban a munkakezdés és a munka végén nehezen lehet közlekedni, nehezen lehet más városrészről ezekben az időkben hazautazni, mert a jelenlegi 2-3 átjáró a vasúton (vasút felett) nem bírja el csúcsidőben a forgalmat. Nehéz a hazajutás az otthonokba. Az orvosi rendelőintézetnek nagyon örülök, hogy megvalósult, illetve a kormányablaknak is, viszont több intézményt kellene Kertvárosba telepíteni, hiszen rengeteg lakosnak kell bizonyos ügyek miatt egyik városrészből a másikba utazni. Kevés az étterem, olyan étkező, ahol közösségi élet zajlik. Kevés az a közösségi tér, ahol az emberek ismerkedni, szórakozni összejöhetnének. Jó lenne, ha nem csak a belvárosi területen, hanem más városrészben is több program valósulna meg.

Változtatna-e a közösségi életen, és ha igen, milyen módon?

Kétfelé bontanám: vallási közösség és a „profán élet", mint közösség. A másodikkal kezdem. Voltak nagyon jó próbálkozások. Akár a PKK Tolsztoj utcai Közösségi Ház részéről, akár a közösen indított Honvéd Téri Napok, a Kertvárosi Napok. Emellett az PKK Apáczai Művelődési Ház környékén megvalósuló programok. Ide sorolhatók a Kertvárosiak az Élhető Kertvárosért Egyesület által szervezett programokat, illetve olyan közösségeket, akik megmozgatják a lakosságot. Amin változtatnék, hogy kis padokat raknék a házak, panelek elé. A funkciójuk az lenne, hogy az emberek ki tudnának ülni és beszélgetni. Szimpatikus volt, amikor az egyik 10 emeletes előtt kinyitották a garázskaput és az emberek a garázs előtt grilleztek, beszélgettek egymással. Úgy gondolom, ha ez a kispados ötlet megvalósulna, akkor az emberek ki tudnának ülni, beszélgetni. Ami a mi közösségünket illeti, mint vallási közösséget, vannak közösségi programok, amiket két részre bontanék. Nyitott mindenki felé, mint például egy majális a plébánián, amire mindenkit szeretettel várunk mindentől függetlenül. Bárki, aki akar, meglátogathat minket. Volt farsang, koncert, amire mindenkit várunk. És a plébániai közösségnek van egy másik része, ami a mi belső életünk. Nyugodtan mondhatom, hogy sokféle közösség élete zajlik a plébánián, ami attól függ, hogy kinek mi az érdeklődési köre, mi az identitása, pl. fiatal, családos, valaminek a tagja-e. Ugyan ezek a közösségek létrejöhetnek akár foglalkozás szintjén is: patikaklub, kertészklub, ahol azok az emberek jönnek össze, akiket érdekelnek ezek a témák, vagy például a kertész csoportunk, amik azért jöttek össze, mert szeretnek kertészkedni. Vannak, akik egy hobbi miatt jöttek össze. Ilyen a mi horgászklubunk, ahol a horgászok, pecások jönnek össze. Kerékpárklubunk is van. Van egy belső élete a plébániának, ami nem feltétlenül mindenki számára nyitott, hanem bizonyos programok, szerveződések miatt jönnek létre. Így vannak külön vallási és egyházi programok, melyeket a hívő emberek számára szánunk. Közösségekről beszélve nem lehet kizárni, hogy csak kertvárosiak jönnek el a programokra, hanem van olyan, hogy más városrészből is jönnek hozzánk.

Említett több olyan tényezőt is, amin változtatna a várossal kapcsolatban, illetve akár a közösségekkel kapcsolatban. Ön személyesen miként tudna hozzájárulni ezekhez a változásokhoz?

A városnak ezen része, azaz Észak-Kertváros jobban közösségibb kell, hogy legyen, hogy jobban tudjunk egymásra figyelni. Ezekhez tudnék hozzátenni. Azokat, akik rosszabb körülmények között élnek és reményvesztettek, szívesen segítem. Ahogy jelenleg segítünk a hajléktalanoknak, foglalkozunk velük, ételt, szállást adunk nekik.

Szívesen fölkínálom az általunk birtokolt épületekben lévő helyiségeket, így a közösségek szabadon használatba vehetik ezeket. Nem csak a szegényeket, hanem az öregeket is fel kellene keresni, valamint olyan családokkal beszélgetni, akik rászorulnak, segíteni nekik. Személyes beszélgetésekre szívesen vállalkoznék, tanácsot adnék, megbeszélnénk a problémákat, segíteni nekik. Ebben is biztos szerepet tudnék vállalni.

Itt Észak-Kertvárosban milyen közösségi programok valósultak meg?

Vallási turizmust hoztunk létre, ahol a Kertvárosi Szent Erzsébet Plébániáról biciklisekkel lementünk Postavölgybe, onnan Málomig, majd vissza. Ezt futva és sétálva is megtettük, valamint zarándokutakat szerveztünk külföldre és belföldre egyaránt. Minden egyes esztendőben megrendezzük az említett farsangi fesztiválunkat. Emellett a Málomi Pünkösdi Napot, ahol a főzéstől a futballig minden megtalálható. A városi szervezés részéről nagyon jó dolognak tartom a Honvéd Téri Napokat, a kertvárosi koncerteket, a Kertész Közösség „nyitott kapuk" programját, ezenkívül a Kertváros bemutatását szolgáló programokat említeném még. Nagyon tetszett az Apáczai Csere János körtérnél a karácsonyfa állítás és az oda szervezett programok is.

Külön megemlíteném az PKK Apáczai Művelődési Házban megszervezett programokat is, amely remek programokat kínál a kertvárosiaknak. Az említett programokon kívül ide sorolnám a Kertvárosi Napokat is, az „idehozott" kisvasúttal, mely körbejárja Kertvárost.

Megvalósult a városrészben valamilyen környezetszépítő tevékenység, esemény vagy program?

Nagyon érdekes, hiszen az elmúlt időszakban azon gondolkoztunk, hogy a hajléktalanokkal elmennénk játszóterekre, és rendbe raknánk. Nagy örömmel szeretném elmondani, hogy a játszóterek teljesen tiszták, rendben vannak. Ezek után a kertvárosi tereket néztük ki magunknak, viszont azok is tiszták. Ha így nézem, nem volt szükség a Kertvárost szépítő munkánkra, mivel minden renden van. Nagyon tisztán tartják a városrészt, gratulálni tudok a városvezetésnek ilyen téren. Az is nagyon jó ötlet volt, amikor a Guinness-rekord kísérletet állítottunk fel, amikor virágokat mentünk ültetni, vagy amikor részt vettünk a fásítási programban. Amire oda lehetne figyelni, az a temető. 20 éve élek Pé-

csen, Kertvárosban 15 éve, de a temetőben nem ültettek még fát. Ezen lehetne változtatni.

A projektek, programok mellé a kertvárosi utak minőségén lehetne javítani. Egyes utcákat rendbe lehetne tenni, hogy az ideérkezők is lássák, hogy erre itt figyelnek.

Ismer a városrészhez kötődő hagyományokat, hallott róluk, illetve ápoltak-e ilyen hagyományokat?

A vallási hagyományokon kívül nem ápoltunk más hagyományokat. Zarándoklatokat szerveztük, ahogy az előttünk járók is, pl. gyalogosan Máriagyűdre. A régi népi hagyományokat, mint a Keresztút Járást is mi szervezzük. A hagyományok fenntartása, ápolása és a hagyományosan gondolkodók életének biztosítására fontos figyelni. Figyelembe kell venni a mai kor embere mire nyitott, mi az, amit szeretnének, minden más a jövő kérdése.

P. Kovács Tiborné Éva

KertÉsz Közösség
koordinátor

Köszönjük, hogy elfogadta a felkérésünket. Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Nagyon szeretem ezt a várost, körülbelül 50 éve élek itt Pécsett. Tolna megyéből, Tamásiból kerültem ide. Itt végeztem el a Tanárképző Főiskolát és itt ragadtam. A régi Kertvárosi Általános Iskolában tanítottam 30 évig és számomra ez egy nagyszerű dolog volt, remek szülőkkel, gyerekekkel dolgoztam együtt. Úgy gondolom ezek az évek kiemelkedően fontosak az életemben, én ezért is nagyon ragaszkodom Észak-Kertvároshoz.

Említette, hogy itt Észak-Kertvárosban már régóta tevékenykedik. Mondana még pár szót, hogy ezen a területen milyen élni, milyen a közösség?

Itt nemzedékek élnek együtt, ez meg is látszik ezen a közösségen. Nagyon segítőkészek az emberek bármilyen programot is szervezünk. Amikor bezárták az iskolát itt Megyeri-Kertvárosban nem volt olyan közösségi tér, ahol az emberek találkozhattak volna. Sikerült kiharcolni, hogy a Tolsztoj utca 10. szám alatt lévő épület megmaradjon, (korábban pártalapszervezet székhelye) és itt, pályázat útján létrehoztunk egy Közösségi Házat, amit egészen nyugdíjas koromig vezettem.

Mikor és milyen módon kezdett bekapcsolódni Észak-Kertváros közösségi életébe?

30 évvel ezelőtt ebben az épületben tanítottam magyart, történelmet és drámát, itt volt az iskolai könyvtár is.

A gyerekek átsétáltak az iskolából és itt tanultunk, báboztunk, színjátszó szakkörben tevékenykedtünk. Pályázat útján sikerült kemencét szereznünk, kerámiáztunk, szóval mindent csináltunk. Jó kis élet volt itt eredetileg, mielőtt még Közösségi Ház lett volna.

Az iskolai programjainkat eredetileg a Bőrgyár színpadán szerveztük, amikor az még működött és később pedig a Sopiana Gépgyár ebédlőjébe farsangoztunk a szülőkkel együtt.

Később a Közösségi Házban szerveztem a különböző programokat. Torna időseknek, fiataloknak, varrószakkör, mindenféle ünnepi megemlékezést, egészséges életmód előadásokat tartottunk. Bevontuk a Bimbó utcai óvodásokat is az itt zajló eseményekbe. Minden évben megrendeztük a „Nyitott kapuk” nevű rendezvényt, ami azt jelentette, hogy próbáltunk betekinteni a többi civil közösség munkájába, meghívtuk őket és tapasztalatot cseréltünk, így is segítettük egymást.

A Honvéd téren különféle programokat valósítottunk meg: gyerekprogramot, időseknek kedveztünk azzal, hogy szereztünk egy buszt és végig jártuk, bemutattuk nekik a környék templomait.

A tisztelendő úrral nagyon jó kapcsolatot ápoltunk, egymást segítettük a programokkal. Szóval szívügyem a régi Kertváros.

Mi az, ami különösen jó és mi az, ami esetleg rossz itt Észak-Kertvárosban?

Ami jó, az a közösség. Itt tényleg lehet számítani az emberekre, főleg a volt tanítványokra. Ami rossz, hogy sok lehetősége nincs itt az embereknek, tehát ha programot szeretnének, akkor azért be kell menni a Belvárosba. A postán és az orvosi rendelőn kívül, amióta bezárták az iskolát, nem maradt más, csak a Közösségi Ház, tehát kevés olyan közösségi tér létezik, ahova mehetnének az emberek. Még meg kell említenem a Csorba Győző Könyvtár Kertvárosi Fiókkönyvtárát, amely Honvéd téren működik. Velük nagyon jó a kapcsolatom, tehát ha bármilyen programot szervezünk is a Közösségi Házban, akkor mi összedolgozunk. Nagyon szépen felújították, öröm odamenni. A KertÉsz Civil Közösségnek köszönhetően a „Miénk a város” elnevezésű vetélkedőn nyertünk 10 millió forintot, és ebből a nyereményből megszépült a Közösségi Ház is.

Ha lehetősége lenne rá, hogyan változtatna a közösségi életen, akkor mit tenne ennek érdekében?

Szeretnék a Honvéd téren egy olyan szabadtéri színpadot létrehozni, ahol több lehetőség lenne az itt élőknek bizonyos nyári programok megrendezésére. Harkányban láttam egy ilyen nagyszerű színpadot, és ez volt az álmom, hogy olyan jó lenne itt is megvalósítani. Szerintem nem is kerülne sokba és legalább nem kellene minden egyes alkalommal, amikor valami rendezvény szervezünk színpadot bérelni, építeni, majd lebontani. Emellett a fiataloknak adnék több lehetőséget a szórakozásra, tartalmas programokra.

Most megépült a kosárlabda központ, az nagyon jó, de még egy nagyszerű uszodát el tudnék képzelni, mert az hiányzik, és akkor a régi és az új Kertváros is tudná azt használni.

Mire lenne szükség esetleg a fiataloknak vagy más korcsoportoknak itt a célterületen?

Több sportpályára, mert korábban a gyerekek az iskola udvarán reggeltől estig mozoghattak. Télen azt is megoldottuk, hogy jégpályát csináltunk, de az nem nagyon vált be, mert akkor tönkrement a talaj és azt pótolni kellett. Több olyan mozgási lehetőséget hoztunk létre, ami a fiatalok sportolását segítette. Tüskésrét nagyon jó, csak nehezen megközelíthető. Én minden reggel ott gyalogolok, de a barátaim visznek ki kocsival, mert messze van, s nem tudom máshogy megközelíteni. Amikor viszont már kint vagyunk, akkor nagyon jól érezzük magunkat. Tehát valami hasonló ötletek megvalósítása

adhatna többet a fiataloknak.

Milyen közösségi programok, események valósultak meg Észak-Kertvárosban az elmúlt időszakban?

Amikor még a PKK Tolsztoj utcai Közösségi Házban dolgoztam, akkor találtuk ki a Honvéd Téri napokat, ami azt jelentette, hogy ezzel sikerült megmozgatni Észak-Kertváros apraját nagyját.

Elég jó programokat csináltunk, gondoltunk idősekre, fiatalokra. Lovaskocsit szereztünk, körbejártuk Kertvárost, aztán később a Dotto kisvonattal tettük ezt, majd bemutattuk a gyerekeknek, hogy milyen élet folyik itt a régi Kertvárosban.

Jó kapcsolatunk volt és van az óvodával, tehát próbáljuk átadni a gyerekeknek mindazt a szeretetet, ami bennünket idefűz. Nagyon sok olyan tagja van az egyesületnek, akik ide születtek és mindent tudnak Észak-Kertvárosról. A legutóbbi rendezvényünkön olyan feladatot adtunk a gyerekeknek, hogy menetlevéllel körbe kellett menni és meg kellett találni Kertváros régi nevezetességeit, megnézni a harangot, a legrégebbi fát, a bőrgyári emblémákat a házak falán. Nagyon jól sikerült ez a program is.

És melyik program volt a legemlékezetesebb az Ön számára, melyik programra emlékszik vissza a legszívesebben?

Az a bizonyos ”Miénk a város” vetélkedő, a városrészek vetélkedője. Az új Kertváros bevonásával együtt szerveztük a programokat 17 helyszínen.

Kutyafuttatástól a bűvészetig mindent csináltunk, különböző helyszíneken, nagyszerű filmet készítettünk, makettet a régi meg az új Kertvárosról. Rengeteget dolgoztunk nagyszerű csapattá váltunk és így nyertük el a 3. díjat. Ez volt számomra a legemlékezetesebb programunk.

Mi volt az a tényező, ami alapján létrehozták a KertÉsz Közösséget, miért gondolták azt, hogy szükség van erre itt Észak-Kertvárosban?

Ahhoz, hogy az ember egy közösséget létrehozzon, úgy gondolom, valami cél is kell, mert anélkül ez nem megy.

A városrészek vetélkedőjének megszervezésére engem kértek fel, és mindenki hozott még egy valakit, aki eljött a közösségünkbe. Lassan létrejött egy 52 főből álló közösség. Így kezdtük az egészet, de persze közben lemorzsolódtak páran. A fiatalok férjhez mentek, megnősültek, gyereket szültek, de időnként visszajöttek a közösségbe, és még ma is jönnek, ha tudnak.

Megalapítottuk a „Kertészkéket”, ez a fiatalok csapata. Vetélkedtem velük, városi versenyen elsők is lettünk, ahol nyertünk egy balatoni nyaralást. Elhozták a gyerekeket is, még oklevelet is készítettünk részükre. Úgy gondolom, egyre nehezebb az embereket kimozdítani otthonról, főleg az időseket. Kapunk segítséget, hogy a különböző programokra való eljutást segítsük az időseknek, akik nem tudnak kimozdulni otthonról. Szeretnénk, ha többen jönnének a találkozásainkra, programjainkra, kéthetente szoktunk találkozni a PKK Tolsztoj utcai Közösségi Házban.

Mennyire jellemző a népi hagyományok ápolása Pécsen, vagy akár itt Észak-Kertvárosban?

Szívügyem, hogy ha bármi értéket találunk, azt felkaroljuk. Ha rendezvényünk van, akkor fontos, hogy legyen egy ilyen vonala is. Itt élnek különböző nemzetiségek. Van olyan, aki zenél és a többiek előtt is lehetősége van bemutatkozni. A roma közösséget is meghívtuk, akik táncoltak, horvát táncházat szerveztünk.

Minden évben rendezünk egy programot „Akikre büszkék vagyunk Kertvárosban” címmel. Meghívjuk azokat a személyeket, akik itt születtek vagy valami kötődésük van ehhez a városrészhez és valamiben kiemelkedőek vagy kiemelkedőt alkottak.

Sétáló Ferenc

KertÉsz Klub
egyesületi tag

Mindenekelőtt arról kérdezném, hogy mi az a helytörténeti kutatómunka, amit az elmúlt években végzett? És milyen városi fórumon hallhatjuk a kutatásai eredményét?

Legutoljára a tavalyi évben tartottam előadást a pécsi Tudásközpontban. Ugyanis minden év novemberében megrendeznek egy helytörténeti konferenciát Pécsen, amin évek óta részt veszek és meghívnak előadónak. Ezeknek a konferenciáknak az előadásait fűzik össze konferencia kötetté.

Amit itt most látunk az asztalon, az a 2016. szeptember 21-22-én megrendezettnek a kötete, aminek a címe: *A múltat kutatni pedig szükséges*. A pécsi temetőben nyugvó, 1948-49-es szabadságharcosokról beszéltem ezen a konferencián. Előadtam a kutatásaim eredményeit a szabadságharc katonáiról, akik a pécsi temetőben nyugszanak.

Mielőtt tovább mesélne a konferenciákról, és azokról a munkákról, amiket itt látok az asztalon, kicsit szeretném jobban megismerni Ferenc életpályáját, mert nagyon érdekes, hogy milyen területen dolgozott évtizedekig, és ettől azért elég messze esnek a helytörténeti kutatásokkal kapcsolatos munkálatok. Ezért kérdezem, hogy Ferencnek mi az eredeti foglalkozása?

Földmérő mérnök vagyok.

Arról meséljen nekem Ferenc, hogy hogyan lesz egy földmérő mérnökből helytörténeti kutatásokat végző nyugdíjas, igazi tősgyökeres megyeri kertvárosi lakos, akinek hobbija és tevékenységei is szerves részei a közösségnek, a helyi közösség épülésének.

Ez egy hosszú történet! Bonyolult dolog ez. 1945-ben kezdtem a tanulmányaimat a pécsi Ciszterben és amíg a papokat el nem zavarták, 1949 júniusáig odajártam iskolába. Ez ugye egy gimnázium volt és itt kezdődött a pécsi életem. Amikor átléptem a Ciszter kapuját, akkor úgy tudtam, hogy gimnazista leszek, de végül kiderült, hogy a hetedik osztályt kell megkezdenem. Ezzel kapcsolatban nem különösebben akadékoskodtam. De ezt le is írtam egy kötetben, a Német Családkutató Egyesület kiadványában jelent meg ez az írásom, a *Ciszter atyák 1945 előtt és után, az alvó cserkészet* címmel. Várjon csak… még bonyolultabb az ügy! Úgy történt ez az iskolakezdés, hogy azt tudnia kell hozzá, hogy én Bácsbokodon születtem és ott éltem gyerekkoromban. A nagyszüleim éltek itt, ebben a házban, itt Megyeri Kertvárosban. 1943-ban már a kertvárosi általános iskolába jártam, ami itt a Táncsics utcában van. Aztán fél évet Bokodon voltam, az ottani iskolában. Aztán jött a háború, és minden megváltozott.

Akkor tehát arról van szó, hogy akkoriban az volt a szokás, hogy akinek volt rokonsága a városban, azok bejöttek lakni, és tanulni a városba?

Igen, pontosan így volt. Apám volt Bácsbokodon a jegyző. A nagyszüleimé volt ez a ház és a haláluk után én örököltem meg. Így ide költöztem hozzájuk faluról az öcsémmel együtt.

Aztán a gimnázium végeztével vegyészmérnök akartam lenni, de nem vettek fel. Kémiából készültem a felvételire, de közben kiderült, hogy matematikából és fizikából van a felvételi és én ezt nem tudtam. Így aztán segédmunkás lettem, mint öregapám, aki kulák volt és ezek után már együtt vágtuk a fát a Mecseken.

Viszont a nagyapám egyik alkalommal a 11-es Földmérő Felügyelőséghez került, aminek a székhelye a mostani Jogász utcában volt. Ott grófok, bárók meg Zichy-k voltak akkoriban éppen a segédmunkások. Meg ugye az öregapám. És így alakult, hogy ő mondta, hogy menjek oda dolgozni. (Mert ugye a grófoktól elvették a földet, így voltak kénytelenek segédmunkát végezni.)

István akna és a szénmosó (Gyárvárosban) közötti szállítószalag tervezésekor odakerültem figuránsnak. A szalag szőlőbirtokokon ment keresztül és a mérnök urat, akinél én dolgoztam, behívták a pincékbe, aztán így engem is. Gondoltam is, hogy ez milyen kiváló munkahely. És egyik alkalommal a mérnök mondta nekem, hogy lépjek be én is és legyek mérnök.

Ekkoriban nem volt felsőfokú földmérő képzés, hanem úgynevezett céltanfolyam volt. Ez egy 2 éves tanfolyam volt. Első évben matematikával foglalkoztunk, a második évben pedig geodéziával. 1954-et írunk ekkor. Közben két évet voltam Kalocsán katona a hírszázadnál, rádiós. Nagyon nagy szerencsém volt, mert október 17-én szereltem le, és 23-án kitört a forradalom. Akik még ott voltak Kalocsán, azok mentek is fel Pestre a forradalmat leverni. 1957 januárjában eljöttem Pécsre és ekkor jelentkeztem a 11-es Földmérési Felügyelőségnél. Itt mondta a mérnök, hogy most nincs munka, senkit nem lehet felvenni, de 1957 április 23-án kaptam egy táviratot arról, hogy mégis munkába állhatok. Így kerültem be a céghez és végeztem el azt a bizonyos tanfolyamot.

Mi volt a pontos feladata Ferenc?

Komló és Pécs városmérésében vettem részt. Ez azt jelenti, hogy 1000-es méretarányú térképet készítettünk. Modern eszközeink nem voltak. Mérőszalag és derékszögű prizma volt egyedül, amit tudtunk használni. De most nem akarnék geodéziai előadást tartani Önnek. De a lényeg, hogy rájöttek, hogy nemcsak mérni tudok jól, hanem térképeket is rajzolni. Így Komló, majd Pécs javarészét mértem és nagy részének térképét pedig én készítettem.

Ez hihetetlen, el sem tudom képzelni, hogy hogyan zajlott ez a gyakorlatban. Kimentek terepre, ott mértek, majd bementek az irodába, és papíron megrajzolták a térképeket? És mindezt Ön egy személyben?

Igen! Úgy zajlott, hogy mi tussal kihúztuk az utcákat, az utcaneveket pedig külön rajzoló lányok írták meg. És ezt aztán hatalmas nagy alumíniumra kasírozott Németországból behozott papírra vittük fel. Ma már nem ez történik. Ma már GPS van a világon. Ehhez én már kutyaütő volnék, ehhez én már nem értek. 1989-90-ben vonultam nyugdíjba.

Tehát azóta, hogy kitanulta a szakmát, Ön folyamatosan földmérőként dolgozott, ugyanannál a vállalatnál?

Igen, így van! A Pécsi Geodéziai Vállalatnál.

A közösségi életről és a kertvárosi létről kérdeznék. Ugye arról mesélt nekem, hogy idejött a nagypapához a Gyulai Pál utca 4-be. A következő kérdésem ezzel kapcsolatban az lenne, hogy mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Tulajdonképpen, ahogy idekerültem megszerettem az életet itt. A környéket is és azt is, hogy családi házban lakhatom. Ez nagyon jó! A környék is ugyanolyan évek óta, a szomszédok pedig mind rendes emberek.

Akkoriban csak családi házak voltak a környéken?

Igen, ami most nem családi házas rész, az már nem a Megyeri Kertváros.

Faluról érkezett, és városi polgárrá vált. Meséljen erről kicsit, kérem!

Láttam Pécsnek a fejlődését. Vannak olyan városrészek, amik nem így néztek ki, mint most. Pl. a Nagy Lajos király utca úgy alakult ki, hogy lebontották az öreg házakat és helyükre építették az utat. Kigondolta ezt az akkori városvezetés, hogy hol legyen az út és ott megépítették. Nem volt baj, hogy voltak ott házak is. Hát lebontották.

Mikori építésű ez a ház, ahol most beszélgetünk?

1936-37 táján épült ez az egyébként négyszobás családi ház. Amikor az oroszok itt voltak a szomszéd utcában a laktanyában, akkor minket innen elköltöztettek és a házunk az orosz parancsnoké. A hátaslovát pl. itt tartotta bent a nagyszobában. Később persze visszakaptuk a házat, de sokat kellett rajta javítani.

Megyeri Kertváros első 20 évének lakói c. munka, amit itt látok az asztalon. Beszéljünk egy kicsit erről a kutatásról. Látom, hogy ez ennek a városrésznek az 1930-1950 közötti időszakáról szól. Erről mesél nekem?

2009-ben elkezdtem kutatni a levéltárban, mert kíváncsi voltam ennek a városrésznek a történetére. Ebben segítségemre volt Sárossy Lajos és Kardhordó Kálmán. Sárossy Lajos a Széchenyi Gimnázium tanára volt. Kardhordó Kálmán pedig Szegeden történelem magyar szakon végzett. Ők régebben laktak itt, mint én. És mi együtt megszereztük az akkoriban itt lakó polgárok fényképeit és ezeket a fényképeket másoltuk rá egy térképre annak a háznak a rajzához, ahol akkoriban laktak.

Leírás is van a lakókról arról, hogy mit csináltak, mi volt a foglalkozásuk?

Igen, benne van az anyagban az utca, hogy ki hol lakott, kinek mi volt a foglalkozása, pl. postamester, pénzügyőr, hivatásos katona, csendőr, fogtechnikus, MÁV alkalmazott, és a gyermekeik neveit is feltüntettük, ahol csak tudtuk.

Nyomtatásban megjelent ez a munka?

Nem, sajnos nem, viszont a Tudásközpontban előadtam azon a helytörténeti konferencián, amiről beszéltem korábban.

A kutatásaimból született kettő kötet. Amiről eddig beszéltem, az az egyik, a rövidebb. A másik a *Megyeri Kertváros első 20 éve* című. Ez a munka már hosszasabban mesél Kertváros ezen részéről. Ez teljesen részletesen taglalja mi volt itt a helyzet a Megyeri Városrészben. Példának okáért, az első közösség is ekkoriban alakult. Ennek a neve volt a Társas kör. Ez egy polgári egyesület volt akkoriban. (A munkában erről a körről a következő bejegyzés szerepel: „1935-ben a Megyeri Kertváros lakói szükségét érezték egy közösségi társaság létrehozásának.”)

Ez a társaság máris egy közösség, ami az itt lakókból állt. És még csak 1935-öt írunk. Mik voltak azok a tevékenységek, amelyeket együtt csináltak? Mik voltak a közös pontok, események?

A Társas kör székhelye itt volt a szomszéd utcában. Előadásokat, felolvasásokat tartottak, vacsorákat rendeztek. Még a két szoba közötti falat is lebontották, hogy nagyobb legyen a hely ezekhez az eseményekhez. A kör alapító okiratát is felkutattam, és bemásoltam a munkába. Ez volt az az okirat, amit elvettek tőlünk, amikor 1950-ben megszüntették a társaság működését.

Utána nem jártak össze titokban az emberek?

Nem, nem! Az az időszak borzalmas volt. Senki sem mert ilyesmit csinálni.

Mit lehet tudni a Megyeri Kertváros eredeti funkciójáról? Mi volt ennek a területnek a funkciója amikor még nem álltak itt a házak?

Egyébként ez az egész terület, ahol most is vagyunk, a Visnya báróé volt. Ő városi képviselő volt akkoriban, máskülönben a banknak is ő volt az elnöke. De felsőházi tag is volt. Ez a rész eredetileg mezőgazdasági terület volt. Én gondolom úgy, hogy a mezőgazdaság kevesebb jövedelmet hozott, így a báró kérvényt nyújtott be a városi közgyűlés felé, hogy engedélyezzék a felparcellázását ennek a területnek és erre meg is kapta az engedélyt. Bagóért kapták meg a területeket az emberek, akik itt kezdtek el építkezni. Kistisztviselők, vasutasok, akkori bankalkalmazottak, buszsofőrök, villamos kalauzok, vezetők. Ők költöztek ide és építették a házaikat. Abban az időben egy ember volt, ha jól emlékszem, aki magas rangú volt. Ő itt lakott a sarkon. Főtanácsos volt, és csak neki volt autója.

Nemcsak magánosok építkeztek itt a környéken, hanem bankok is. Pl. a Táncsics utcában volt néhány ház, ami csak a bankoké volt. De pl. a közeli laktanya rajzát is beletettük a kutatási anyagba.

Szerepel egy kép is az anyagban, ami kedves számomra, ezzel felirattal: *1940 szeptember 10. a 4. hadtest lovassága bevonul Marosvásárhelyre*. Itt a laktanyában az első részben légvédelmi tüzéregység volt, mögötte pedig huszárlaktanya. A barátom édesapja itt volt huszár főtörzsőrmester. A második lovas a képen a barátom édesapja. Úgy volt ez akkoriban, hogy a tiszt vonult először és a tiszthelyettes mögötte. Ezért van ott a képen a második helyen.

Látom a munkájában, hogy külön fejezetet szentelt az akkori hitéletnek. Meséljen erről nekem egy kicsit, kérem.

Itt nem volt templom és plébános sem akkoriban. A belvárosi plébániához tartozott a hitközösség. Addig, amíg itt felépült a templom a helyi iskolában gyűltek össze az istentiszteletre az itt lakók.

Aztán az első plébános kinevezése után megépült a temetőben a temetőkápolna. Ezután odajártak az emberek misére. Emlékszem, hogy a katolikus katonák menetszázadként mentek át a misére. Az csodálatos volt, hogy ezt a saját szememmel láthattam.

Aztán 1945-re elkészült a templom. De akkor még nem volt benne semmi. Mindenki vitt magával egy széket és ott is hagyta a templomban. Azokat használták addig, amíg lettek rendes padok.

Itt látunk egy képet, ami a bomba harangot ábrázolja. Mert amikor bombázták Pécset ez nem robbant fel. Kiszedték a tűzszerészek a robbanóanyagot és a bomba házából készítették el a harangot. A Gyulai Pál utca közepén van a templom, amiről szintén van kép a kutatási anyagban.

Most milyen közösségi élet van itt Megyeri Kertvárosban? És hogyan kapcsolódik Ön ehhez?

A Tolsztoj utca 10. szám alatt van a Közösségi Ház, ami a Nevelési Központ fennhatósága alá tartozik. Működött a Kultúrházban női torna, amire a feleségem is járt és egyszer azzal jött haza, hogy egy csapat akar alakulni. Én is elmentem, érdeklődtem és eljöttek többen is. Mire megalakultunk ténylegesen már 50-en voltunk. Hát így történt.

P. Kovács Éva tanárnő lett a vezetője a csoportnak, illetve Ölbei László és Béni Mária, akik a mai napig is a csapat vezetői. A nevünk pedig KertÉsz. De nem kertészettel foglalkozunk! Mi vagyunk a Kertváros esze.

Úgy emlékszem, hogy 2009-ben alakultunk. Minden második héten összejövetelt is tartunk.

Meséljen a Csapatról kérem!

A vezetőség kigondolja az éves programot és az egyik ülésen mi tagok jóváhagyjuk, vagy kiegészítjük. A fő programokat tudom elmondani. Május végén, június elején Nyitott kapuk c. rendezvény szokott lenni. Megyeri Kertvárosban. Ami azt jelenti, hogy a Tolsztoj utcai Közösségi házban valamilyen szóbeli előadás van, illetve kiállítás. A nyitott kapu azt jelentette, hogy a kertvárosban lévő iparosok nyitva hagyták a kapujukat, és meg is mutatták a produkciójukat, és azt rögtön meg is lehetett venni. Ez már megszűnt sajnos. A házon belüli programok viszont még működnek. Mindig olyan előadókat hívunk, akiknek van valamilyen kötődése Megyeri Kertvároshoz, például Kardhordó Kálmán, az írótársam, kutatótársam. Ő a pécsi Kossuth szobor alkotójának a munkásságát kutatja. Szintén meghívott volt az öcsém is, aki emeritus professzor, ő az Anatómiai Intézetben dolgozott. Itt volt továbbá meghívásunkra Korontos Zoltán, Pécs város rendőrkapitánya is, akinek az édesapja itt lakik a Erdély utcában. A valamikor a Komlói úton működött pécsi rádió volt technikusa, Laufer László is a vendégünk volt, akit szinté helyi kötődésű.

A következő kérdésem, hogy tud-e mondani bármit, ami rossz az itteni életben. Rosszat eddig nem mondott. Kíváncsi vagyok, van-e?

Azért nem mondtam, mert nem is tudok.

Van bármi, amin változtatna?
Nézze. Tavaly, vagy tavalyelőtt egész kertváros új aszfaltot kapott. Előtte kicserélték a szennyvizet és a vízvezetéket. Tehát itt most nincs probléma.

Min dolgozik mostanság?
Én elhatároztam, hogy azt folytatom, amit elkezdtem. Tovább kutatom ennek a városrésznek a hely-

történetét és a tervem egy *Megyeri Kertváros 1950-2018 közötti létesítmények* című munka elkészítése. 1950 után a Megyeri-Kertváros az én felfogásom szerint is kiszélesedett. Megyeri útig, Keszüi útig megy le. Régen a Megyeri Kertváros az iskolánál kezdődött, és a Berzsenyi útig tartott, ahol szántó volt. Ez akkor volt, amikor ez a terület a Visnya báróé volt. 1944-ben a templom mögött nyugatra lövészárkok voltak. 1944-45 után ezeket betemették. Előrelátó volt a régi városvezetés '45 előtt, mert ki voltak jelölve már az utak és a szennyvíz is. Ezek fel voltak parcellázva és a kertvárosi és város emberek bérelték ezeket a földeket.

Kis történet még, ami számomra nagyon kedves: A Honvéd téren lakott a Regős család, a legidősebb gyerek a Regős Emma volt, akivel összebarátkoztunk. A kukoricatörésnél elmentünk nekik segíteni és volt olyan, hogy este 10-kor átmentünk hozzájuk és kértük, hogy főzzenek nekünk szilvás gombócot. Aztán amikor másodszor megnősültem, akkor derült ki, hogy ő a feleségem unokatestvére. Hát így zajlott ez akkoriban.

Látom akkoriban könnyű volt közel kerülni a közösség más tagjaihoz!
Ön mivel tud itt hozzájárulni a változásokhoz? Látom, hogy folyamatosan hozzájárul azzal, hogy ezeket a munkákat megírja, hogy eljár a KertÉsz csapatba. Az embereknek segít emlékezni. Van még valami, amit szeretne ezzel kapcsolatban elmondani?

Igen, ezért is tartok előadásokat. Én is tartottam a KertÉsz csapat összejövetelein előadást Kertváros első 20 évéről. A Nyitott kapuk keretében is volt előadás és kiállítás is. Az első kiállítás egy 30-as évekbeli polgári lakás volt. Ezt az ötletet szerénységem találta ki. Lehoztam a padlásról a régi bútoraink egy részét és mindent, amit összegyűjtöttünk bevittük a Tolsztoj utcai közösségi ház belső szobájába és azt rendeztük be kiállító térré. Ami a közösségi házban van szőnyeg, azt is én vittem oda erre a kiállításra és az a mai napig ott van.

Milyen rendezvényre emlékszik szívesen itt a Megyeri Kertvárosban?

A Nyitott Kapuk rendezvény csodálatos előkészületekkel járnak. Már reggel 8-kor elkezdjük az előkészítést. Felhúzzuk a közösségi házra a nemzeti zászlót, eljátszunk egy indulót. Mindig kerül pálinka is és kapunk ingyenesen pogácsát is az egyik helyi pékségtől. Ez tavaly is így zajlott, idén is így fog. Olyan programunk is van még, amit Kukai András kollégánk talált ki. Ez a Honvéd téri napok, melyek megrendezését később a Nevelési Központ átvette, de a KertÉsz csapat is bedolgozik ide a mai napig.

Pályáztunk mostanság egy programra, melynek feltétele, hogy a környékbeli települések templomait látogassuk körbe. Olyan konferenciát hívunk majd össze, amin részt vesznek a falvakból a falusi vendéglátással foglalkozók. Először megnéztük a kertvárosi templomot, majd mentünk sorra a környező falvakat látogatni. A következő ilyen cél Kisújbánya temploma lesz.

Van-e itt Megyeri Kertvárosban valamilyen népszokás?

A Közösségi házban a KertÉsz csapat megemlékezik a farsangról. Elkészítjük és elégetjük a kiszebábut.

Tud-e még más közösségről is itt Megyeri Kertvárosban?

Itt mások nincsenek, amennyire én tudom, csak a KertÉsz csapat és a foltvarró asszonyok.

Mi lehet annak a titka, hogy az emberek kimozduljanak, közösségi programokon vegyenek részt, pl. elmenjenek egy előadásra?

Gondolom az lehet, hogy akik itt laknak, azok kíváncsiak arra, hogy mi történik itt. Meg bizonyos közösségi érzés is van. Eszembe jutott közben, hogy az Irodalmi napok is itt zajlanak nálunk. Bertalan János Tanár Úr, a Nevelési Központ Gimnáziumának nyugalmazott magyar-történelem szakos tanára vezeti ezeket a napokat.

Azokról az írókról tartott előadásokat, akikről itt a környékbeli utcák vannak elnevezve: Berzsenyi, Tolsztoj, Gyulai Pál és később már más költőkről is szó volt.

Én személy szerint nagyon hiányolom, hogy nem vették írták bele a programba Kodolányit. Most azzal vigasztalnak, hogy amikor új program kezdődik ősszel, akkor majd lesz róla előadás.

Staub Richárd

Baranya Megyei Önkormányzat területfejlesztési osztály
osztályvezető-helyettes

Köszönjük, hogy elfogadta felkérésünket. Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Nehéz ezt megfogalmazni. Pécsi családban születtem. Nagyszüleim és dédszüleim is pécsiek voltak, ezáltal tüke pécsinek mondhatom magunkat. Nagyon sokáig büszkeséggel töltött el, így az utóbbi időben ez talán valamennyit tompult. A város klímájából és kultúrájából adódik össze egy olyan hangulat, amit az ember megszeretett, ami miatt még mindig itt élek és nem is tervezem, hogy elmegyek ebből a városból máshova lakni.

Mikor és milyen módon kezdett el bekapcsolódni a városrész közösségi életébe, tekintettel Észak-Kertvárosra?

Ebbe a városrészbe mi 2013-ban költöztünk. A közösség életében olyan szinten veszek részt, hogyha van valamilyen program a városrészben, itt a hagyományosan évente megrendezett programokra gondolok, akkor azon részt veszünk a családdal. Ehhez a városrészhez nekem más kötődésem nincs.

Összességében Pécs városát tekintve milyennek találja a kulturális programokat és a város kulturális életét?

A városnak alapvetően van egy jó hangulata, főként a nyári időszakokban. Azok a minőségű és mennyiségű programok, amelyek a fővárosban elérhetőek, azok nyilván hiányoznak. Nekem nagyon hiányzik most már egy normális sport csapat. Régebben volt egy első osztályú focicsapat és egy jó női kosárlabda csapatunk. Ezek sajnos mind leépültek. Jelenleg egy férfi kosárlabda csapatunk van, ami viszonylag jól teljesít. Azt gondolom, hogy a színházi élet is színesebb volt régebben és érdekesebb darabok voltak. A komolyzene engem kevésbé érint, viszont könnyűzeneileg vannak a szokásos fesztiválok a városban. Ennek fényében azt gondolom, hogy könnyűzeneileg jól teljesít a város.

Melyik program volt a legemlékezetesebb az Ön számára, melyikre emlékszik vissza a legszívesebben?

Városi szinten nekem a leginkább a POSZT és a Sétatéri Napok maradtak meg. Azt gondolom, hogy ezek a tipikusan pécsi programok a „gesztenyefák alatt".

Az „Európa Kulturális Fővárosa év" véleményem szerint egy nagy dobás volt. Sok jó program szü-

letett ebben az időszakban. A közelmúltban, ami nagyon tetszett az a fényfesztivál volt. Nagyon jó hangulata volt a rendezvénynek.

Napjainkban miben látja a helyi közösségek aktivitásának a titkát vagy esetlegesen a hiányát?

Észak-Kertvárosban, beleértve a környéket, ahol lakunk eléggé kicserélődött a lakosság. Egyre inkább fiatal családosok lakják be a városrészt. A közvetlen környezetünkben, 5-6 gyerekes családok laknak. Van kapcsolatunk velük, de ez egy-két utcányi lakó csak, akikkel időnként össze is járunk. Főként ilyenkor játszanak a gyerekek egymással és építik ki a barátságaikat.

Ön szerint, milyen igényei vannak a lakosságnak a lakókörnyezetben, ahol él? Milyen jellegű programokra mennének el szívesen?

A környékünkön sok gyermekes család lakik, ebből kifolyólag azt gondolom, hogy a kisgyermekes programokra lenne leginkább igény.

Nemrég épült a Kosárlabda Akadémia Kertvárosban. Ön szerint ez mennyire lendítheti fel a sportéletet a városrészben?

A kosárlabdát nyilvánvalóan igen, de ez csak egy sportág és jó lenne, ha a többi sportág is fejlesztésre kerülne városi és városrészi tekintetben egyaránt. Az infrastruktúra az egy része csak az egésznek, ennél több kell véleményem szerint a megfelelő sportolási igények megvalósításához. A szakmaiság is egy nagyon fontos dolog. Reményeink szerint az Akadémia kinevel majd olyan fiatalokat, akik tehetségesek lesznek és Pécsett is maradnak a jövőben.

Említette az infrastruktúra fejlesztését a városrészben. Mire lenne még szükség ilyen téren a jövőben?

Nemrég volt egy vízrekonstrukciós program, melynek során a víz, szennyvíz hálózatot újították fel és ennek kapcsán újra aszfaltoztak, de azért volt, ami kimaradt és elképesztő kátyús és katasztrofális állapotok uralkodnak egyes utcákban. A játszóterek nagyjából rendben vannak. Szerencsére boltok tekintetében elég jól áll a környék és könnyen elérhetőek, akár gyalog is. Itt is leginkább a sportra tudnám helyezni a hangsúlyt, hogy ami régen a panelházas Kertvárosban megvolt, ahol focizni lehetett. A mai kornak megfelelően érdemes lenne a környéken találni egy olyan helyet, ahol kialakítható lenne egy műfüves focipálya gyerekek és családok részére. A kicsi gyerekeknek van kikapcsolódási lehetőségük, de a nagyobbaknak sajnos nincs. Erre érdemes lenne odafigyelni a jövőben.

Észak-Kertváros tekintetében hogyan látja a civil szervezetek munkáját?

Erre sajnos nem nagyon látok rá. Azt tudom, hogy van könyvtár, művelődési ház, maga a templom a közösségével. A Honvédtéri Napokra szoktunk a családdal ellátogatni és egyedül itt találkozunk civil szervezeti képviselőkkel és intézményi képviselőkkel Kertvárost nézve.

Ön személy szerint mivel járulna hozzá a változásokhoz, illetve min változtatna és hogyan?

Ez egy nehéz kérdés. Alapvetően sajnos ez a városrész ma már egy „alvóvárosnak" tekinthető. Kevés alkalom nyílik a szülőknek és a korosztályunknak egymással kapcsolatokat építeni és közösséget formálni. A mikrokörnyezetünkben, abban a pár utcában ahol lakunk, ott épül magától a közösség, nincs szükség egyéni beavatkozásra.

Összefoglaló

Az Észak-kertvárosi városrészben 38 interjú alapján készítettük el a célterületi elemzést. Az információgyűjtés során kíváncsiak voltunk az interjúalany helyi közérzetének minőségére, a közvetlen lakókörnyezetében való társadalmi mozgásokról alkotott véleményére, a változásokkal kapcsolatos elképzeléseire. Az interjúk a helyi véleményformálók érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési kedv irányainak feltérképezéséhez adtak támpontokat. Fontosnak tartottuk, hogy megszólítsuk azokat, akik munkájuk, szakmai kompetenciáik és társadalmi szerepvállalásuk alapján a helyi társadalmi változások kérdéskörében meghatározó információkkal és személyes meglátásokkal segíthetik a projekt sikeres megvalósulását. Prioritást jelentett a kulturális-közösségi színterek munkatársainak, a civil szervezetek aktivistáinak és a programok résztvevőiként elért lakosság véleményének megismerése. A válaszadás önkéntes volt.

A válaszok alapvetően három fő alapkérdés köré épültek. Az első szempont arra irányult, hogy mit jelent a pécsiség a válaszadó számára, és milyen megőrzendő értékeket tartanak fontosnak a városrészben. E kérdéskörben rendkívül szerteágazó visszacsatolások érkeztek, ugyanakkor jól kirajzolódott a város/városrész közösségi értékrendszere. Megemlítésre kerültek jelentős programok, közösségi színterek és egyéb, a polgárok mindennapjaiban jelentős momentumok.

A második szempont a városrészben fellelhető problémák megismerésére fókuszált. E kérdéskörben egyre szélesedő fókuszpontok kerültek meghatározásra. A válaszadók által megemlített témák a környezeti, gazdasági, intézményi, infrastrukturális és a közösségi életet jellemző állapotok köré épültek. A közösségi együttműködések korlátai és dilemmái mellett megjelentek a városképi kérdések, fenntarthatósági és közlekedési nehézségek is.

A harmadik aspektus a válaszadó személyes aktivitása, közösségi szerepvállalási hajlandóságának megismerése volt. E kérdéskörben is sokrétű válaszok érkeztek, melyek jellemzően az önkéntes munka, civil aktivitás, a személyes példamutatás, a saját tudás és tapasztalat megosztásának szándékára irányultak.

Az interjúk összesítését a stratégiai tervezéshez hasonló módon végeztük. A válaszadó által deklarált pozitívumokat értékek, erősségek, erőforrások kategóriába soroltuk, a szükséges változásokra irányuló negatívumokat, problémákat, hiányokat, gyengeségeket kihívásként és a jövőben megoldandó feladatként értelmeztük, a változásokhoz való hozzájárulást pedig olyan lehetőségként, mely a projektcélok-erőforrások kontextusában eszköz lehet a megvalósítandó fejlesztési folyamatok során. A válaszok súlyozása a válaszadók által szabadon kifejtett témakörök rangsorolása mentén történt, így a legtöbbször említett téma került a helyi programtervező munka középpontjába. Fontos megjegyeznünk, hogy *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt közösségi események és folyamatok megvalósulását támogatja, tehát infrastrukturális beruházásokat nem. A felmérést követően elkészült városrészi cselekvési terv így az interjúk eredményeihez is kapcsolódott.

Az Észak-kertvárosi településrészt a régi, családi házas környezet és az újabb, panellakások által kiépült területek kettőssége jellemzi. Két meghatározó civil szervezethez kapcsolható a helyi közösségi terek működése, amelyek alkalmas helyszínt biztosítanak a kisközösségi tevékenységekhez. E városrészben is - mint Kertváros egésze tekintetében - a helyi közösségi és kulturális élet meghatározó intézményként jelenik meg a Pécsi Kulturális Központ Apáczai Művelődési Ház.

Kirajzolódott pozitív fókuszpontok az Észak-kertvárosi városrészben

Az interjúkból kibontakozó, az interjúalanyok számára legfontosabb a helyi kötődést, mindennapi életet meghatározó pozitívumok zöldövezetek és a családias környezet értékeire irányultak az alábbiak szerint:

- zöldterületek;
- nyugodt, csendes, családias környezet;
- szolgáltatói ellátottság (üzletek, intézmények);
- szomszédsági viszonyok;
- a Belváros megközelíthetősége.

Problémák, változásokra irányuló válaszok Észak-kertvárosi városrészben

A változások iránti igények megfogalmazása jellemzően azokra a problémákra irányulnak, melyek az interjúalany mindennapjait negatívan befolyásoló tényezők, valamint a személyes érintettség okán a társas kapcsolatokat, közösségi tevékenységeket és a közvetlen társadalmi szerepvállalást befolyásoló nehézségek. A kialakult sorrendből is jól kirajzolódnak a közösségi életre ható összefüggések:

- a közbiztonság nem kielégítő;
- a lakóközösségek erősítése, helyi közösségi programok szervezésének igénye;
- közlekedési nehézségek;
- járdák, utak állapota nem megfelelő;
- információáramlás hiánya;
- kerékpárúthálózat kialakításának igénye.

Személyes szerepvállalás lehetőségei

Az interjúalanyok személyes jövőbeni közreműködése jellemzően hasonlóan abban a társadalmi szerepvállalásban nyilvánul meg, amely a jelenben is meghatározza közösségi tevékenységeiket.

Fókuszpontok rangsora:

- önkéntesség;
- embertársi-szomszédi segítségnyújtás;
- személyes szerepvállalás;
- lakossági aktivitást előmozdító közösségi programok szervezése.

Az Észak-kertvárosi területen a lakóközösségek erősítése mentén kezdődött közösségi tervezés elsődlegesen a családok megszólítását, bevonását célzó kisléptékű programokra fókuszál. A fiatalabb korosztályok mellett az idősebb generációt is bevonó események megvalósításában a helyi oktatási intézmények köré szerveződő közösségek aktív együttműködése is kirajzolódik.

A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei

Belső városrész

A Belső városrész célterületet két településrész alkotja: a történelmi Belváros és a Siklósi külvárosnak nevezett városrész. E két terület tekinthető Pécs központjának. Északon az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, keleten az Ágoston tér, Majorossy utca, Lánc utca, Sport utca, Alsómalom utca, délen a Bacsó Béla utca, Somogyi Béla utca, Kálvin utca, nyugaton a Klimó utca, Rákóczi út és a Szabadság utca határolják.

Szigeti városrészek

A Szigeti városrészek célterületet két településrész alkotja: Szigeti külváros és Ispitaalja. A településrészt északról az Ifjúság útja, Alkotmány utca és Kodály Zoltán utca, keletről a Klimó utca, Rákóczi út, Szabadság utca, Kálvin utca, Alsómalom utca, Siklósi út, nyugatról a Kürt utca, Tüzér utca, délről pedig vasútvonal határolja.

Uránváros

Az Uránváros célterületet 3 városrész alkotja: Uránváros, Kovácstelep és Szigeti-tanya. Északról a 6-os út, nyugatról a Tüzér utca, délről a Pécsi-víz és a Nyugati ipari út és a Magyarürögi-vízfolyás határolja.

Nyugati városrészek

A Nyugati városrészek célterület keleti határát a Magyarürögi út és vízfolyás jelenti, déli végpontját a Pécs-Budapest vasútvonal határozza meg és a 6-os út, északról a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját, míg nyugati vége a város közigazgatási határa. A célterületet a következő városrészek alkotják az ITS meghatározása alapján: Újmecsekalja, Rácváros, Szentkút, Kismélyvölgy, Ürög, Szentmiklós, Patacs, Zsebedomb, Fogadó, Bolgárkert, Nyugati ipari út.

Nyugat-Mecsek

A területet nyugaton a Magyarürögi vízfolyás, délen a Szigeti út és a Kürt utca, Ifjúság útja, Alkotmány utca és a Kodály Zoltán utca, keleten a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca határolja, míg északon a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját. A célterületet Deindol, Donátus, Makár, Csoronika, Bálics, Szkókó és Rókusdomb településrészek alkotják.

Közép-Mecsek

A területet nyugaton a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca, délen az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, Majorossy utca, Ágoston tér, Ady Endre utca, Hársfa út határolja, keleti végpontját a Rákos Lajos, Gödör utca jelentik, északi kiterjedését pedig a Misina, Tubes és a Lapis határozzák meg. A célterületet Mecsekoldal, Havihegy, Piricsizma, Gyükés és Rigóder településrészek alkotják.

Kelet-Mecsek

A területet nyugaton az Engel utca határolja, nyugati végeit a Rákos Lajos utca, Gödör utca, Karolina külfejtés,

Gesztenyés utca jelenti, északon a Kénes út, Komlói út szegélyezi, északi és keleti vége a város közigazgatási határa, délen a 6-os út határolja. A célterületet Pécsbánya, Szabolcs, Szabolcsi zártkert, Meszes és Diós városrészek alkotják.

Kelet-Pécs

A Kelet-Pécs célterületet északon az Ady Endre utca, Hársfa út, Engel utca és a 6-os út határolja, keleten Pécs közigazgatási határáig terjed a városrész, délen az 57-es út, nyugaton az Árpádi-árok, Faiskola utca, Siklósi út, Somogyi Béla utca, Bacsó Béla utca, a Sport utca és Lánc utca határolja. A célterületet több településrész alkotja: Budaiváros, Budai külváros, Kisbalokány, Basamalom, Gyárváros, Üszög, Üszögi tározó-major, Balokány, Tüskésrét, Újhegy. A célterület térszerkezete rendkívül eklektikus. Belvárosi, sűrűn beépített, családi házas külvárosi és falusi jellegű főleg lakóövezetek, valamint a zöldfolyosó részét képező szolgáltató területek, továbbá barnamezős és iparterületek tarkítják a képet.

Somogy-Vasas-Hird

A területet különálló településrészek alkotják, melyek szervesen nem tartoznak Pécs városszövetébe: Józsefháza, István-akna, Rücker-akna, Somogy, Vasas, Hird, Flóriántelep, Petőfi-akna, M utca, Murom és Árpádtető.

Észak-Kertváros

A területet északon a Kálvin utca és a vasútvonal, keleten a Siklósi út, Árpádi-árok, Faiskola utca, Fésűs utca, Málomi út, délen a Maléter Pál út és a Málomi-árok, nyugaton a Megyeri út, Garázs utca határolja, valamint nyugati végei a város közigazgatási határát is jelentik egyben. A célterületet Kertváros, Észak-Megyer és Füzes alkotják.

Közép-Megyer

A területet Megyer központja alkotja. Északon a Maléter Pál út, nyugaton és délen a Nagy Imre út, keleten a Siklósi út határolja. A célterület kialakításra vonatkozó előírásnak eleget téve a területhez tartozik a Boros István utca és a Littke József utca lakótömbjei is.

Dél-Megyer

A területet Megyer-déli része alkotja. Északon és keleten a Nagy Imre út és a Málomi-árok, keleten és délen a Tildy Zoltán utca, Felső utca határolja, nyugati végei Pécs közigazgatási határát jelentik.

Déli városrészek

A városrész keleti, déli és nyugati határa egyben a város közigazgatási határa is, északon a Nagy Imre út és a Málomi-árok választja el Megyer többi részétől. A Déli városrészek célterületet Málom, Postavölgy, Árpádváros, Nagyárpád, Köztemető, Péterpuszta, Déli gazdasági terület, Rózsadomb alkotják.

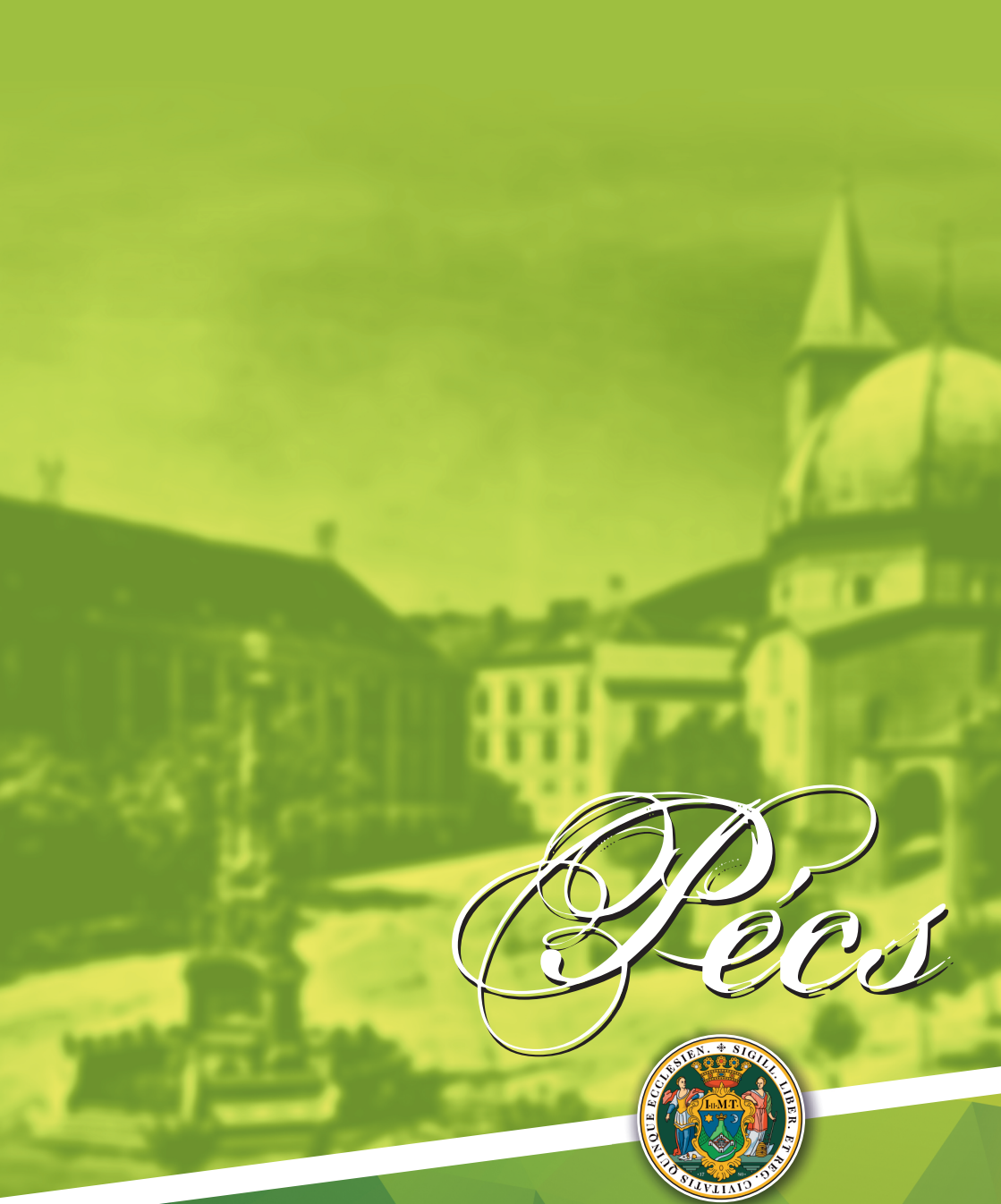

Pécs

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK

ÉSZAK-KERTVÁROS

X.

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK